

Koroiset

1/2014

Koroinen | Röntämäki | Halinen | Oriketo | Metsämäki

Yhteinen koulupäivä s. 3

Satulinnasta elokuvaan s. 4

Maarian partiotoiminta kukoistaa s. 12

KoroiSet ilmestyy

Neljä numeroa vuodessa:
vuonna 2014 maaliskuu-, touko-,
syys- ja joulukuussa

Jakelu

5500 kpl, jaetaan kotitalouksiin
ja yrityksiin seuraavissa Turun
kaupunginosissa: Koroinen,
Räntämäki, Halinen, Oriketo,
Metsämäki

Julkaisijat

Halinen-Räntämäki -seura,
Halisten omakotiyhdistys, Ha-
maron pienkiinteistöomistajain
yhdistys ry, Maarian seurakun-
nan Itä-Maarian alueneuvosto,
Turun kristillinen opisto, Elävän
Kulttuurin Koroinen

Vastaava toimittaja

Tapio Jokinen,
puh. 050 572 2530,
jokinen.tapio@netti.fi

Toimitussihteeri

Mirja-Riitta Salo,
aineisto@koroinen.fi

Toimituskunta

Ann-Christin Antell, Martti
Hänninen, Tytti Issakainen,
Tapio Jokinen, Asta Kinghorn,
Eija Leino, Timo Leinonen, Virpi
Lummevuo, Pertti Pussinen, Pirjo
Ranti, Mirja-Riitta Salo

Toimitus

toimitus@koroinen.fi

Kansikuva

Martti Hänninen: Kuohuvien
tunteiden iltaa Aurajoella

Ulkoasu

Janne Peltonen

Painopaikka

Finepress Oy, Turku

Ilmoitusmyynti

Tapio Jokinen, puh. 050 572 2530,
jokinen.tapio@netti.fi

Ilmoitusaineistot

Valmis ilmoitusaineisto pdf-muo-
dossa osoitteeseen ilmoitukset@
koroinen.fi viimeistään 2 viikkoa
ennen lehden julkaisuviikkoa

**Ilmoituksen suunnittelu
ja tekstiladonta**

Ilmoituksen taitto- ja muutostyö:
50 e/tunti, yhden tunnin veloitus
on minimimitaksi. Aineisto osoit-
teeseen ilmoitukset@koroinen.fi
viimeistään 2 viikkoa ennen lehden
julkaisuviikkoa.

Maksuliikenne

Liedon Osuuspankki
471330-230411

Lehden vastuu

Ilmoituksen julkaisemisessa
sattuneesta virheestä lehden
suurin vastuu rajoittuu ilmoi-
tusten hinnan korvaamiseen.
Lehti ei vastaa virheestä, joka
aiheutuu esim. puutteellisesta
tai virheellisestä ilmoitusai-
neistosta, puhelinvälityksessä
tapahtuneesta väärinkäsityk-
sestä tai epäselvästä käsikir-
joituksesta.

Ilmoitushinnat

koko sivu	2310 e
puoli sivua vaaka	1150 e
puoli sivua pysty	1150 e
1/4 sivua	700 e
1/8 sivua	350 e
1/16 sivua	175 e
1/32 sivua	90 e

Alennukset

Vuosialennus 20%
(neljä lehteä/vuosi)

joutsen-
merkki
tähän!

pääkirjoitus

Jätevoimala eli jätteenpolttolaitos

Syksyllä 2013 alkoi kuulua kaupun-
gilta huhuja, että Orikedon polttolai-
tokselle oltaisiin hakemassa jatkolupaa.
Ns. ”polttolaitosryhmä” teki yli
7 vuotta työtä sen hyväksi, että Ori-
kedolla olevan polttolaitoksen toiminta
lopetettaisiin. Räntämäen ja Halis-
ten alueen asukkaille edellä mainittu
hanke oli erittäin tärkeä ja se lisäsi
asukkaiden yhteenkuuluvaisuutta.

Nyt ovat jälleen korvat höröllä,
ettei koko aikaisempi työ menisi
hukkaan ja polttolaitoksen toiminta
jatkuisi. Vaasan hallinto-oikeus ja
korkein hallinto-oikeus ovat pää-
töksissään todenneet, ettei Orikedon
polttolaitoksen sijainti sovellu polt-

tolaitokselle, vaan sen toiminta tulee
lopettaa kuluvan vuoden lopussa.

Turku Energian hallituksen pu-
heenjohtaja **Jarmo Rosenlöf** on tois-
saalla lehdessä todennut, että Turku
Energian ja Turun Seudun Energia-
tuotanto Oy:n hallitukset ovat aja-
telleet hakea jatkolupaa Orikedon
polttolaitoksen toiminnan jatkami-
seksi. Tämä on oikeuslaitoksen
päätöksen vastainen eikä jatkolupaa
voida myöntää ja sitä ei voi edes
hakea. Kirjoituksessaan Rosenlöf
tuo esille yleisiä periaatteita, jotka
olisivat kaikille hyödyllisiä ja ta-
loudellisesti ymmärrettäviä, mutta
toiminta polttolaitoksen jatkami-

seksi kuluvan vuoden jälkeen ei
ole mahdollista.

Kun asiaa käsiteltiin, asukkaat toivat
voimakkaasti esille, että kaupunki ei
saisi myöntää polttolaitokselle ympä-
ristölupaa, vaan selvittäisi muita vaihtoehtoja.
Tätä kaupunki ei halunnut tehdä vaan Topinojan
kaavaluonnokseen sijoitettu polttolaitoksen tontti
poistettiin. Asukkaat eivät ole toiminnallaan
mitenkään vaikeuttaneet polttolaitoksen
sijoittumista vaan ovat pitäneet huolta asunto-
alueiden terveyden ja viihtyvyyden lisäämisestä.

Lehden lukijoille toivotaan hyvä
aikaista kevättä ja aktiivi-

suutta alueiden yhteisten asioiden
hoidossa.

Tapio Jokinen
vastaava toimittaja

tervehdys

Päivi Valtonen

Yhteisvastuutervehdys

Maamme vanhin yhtäjaksoisesti toteutunut kansalaiskeräys on jälleen käynnissä. Vuoden 2014 keräyksen teema on ”hyvä kuolema on yhtä tärkeä kuin hyvä elämä”. Yhteisvastuukeräyksen tuotolla kehitetään tänä vuonna Suomessa saattohoitoa ja autetaan Guatemalan alkuperäiskansaa, mayoja saamaan ihmisoikeutensa.

Suomessa ei toteudu saattohoitoon asetetut suositukset, emmekä myöskään toteuta EU:n ja Maailman terveysjärjestön ohjeistusta inhimillisen kuoleman ja kärsimyksen lievitykselle.

Meidän yhteiskuntajärjestelmässämme, jossa esimerkiksi vanhukset eivät elä perheessä, kuten esimerkiksi tämän vuoden kohdemaassa Guatemalassa, on saattohoito välttämätöntä järjestää matkan lopun häämöttäessä, niin kotona, palvelutaloissa kuin vanhainkodeissa asuville.

Guatemalan kansasta yli 50 % on alkuperäiskansan, mayojen edustajia. He elävät edelleen pelossa, 30 vuotta kestäneen ja vuonna 1996 päättyneen sisällissodan kauhuista. Tuolloin 200 000 ihmistä hävitettiin ja kokonaisia kyliä tuhottiin. Maattomat maaseudun asukkaat ovat kaikkein heikoimmassa ase-

massa. Heillä ei ole edelleenkaan todellista oikeutta sen paremmin omaan kieleensä kuin omaan maahan, siitä huolimatta että Guatemala on ratifioinut YK:n ihmisoikeussopimuksen.

Näiden asioiden parantamiseksi tarvitaan ”lähimmäisenrakkauden kansanliikettä”, Yhteisvastuukeräystä.

Meillä kaikilla on se yksi euro laittaa lippaaseen, ja pyydänkin Teitä rakkaat ihmiset ymmärtämään, että pienikin apu on suuri, silloin kun se kohdistuu lähimmäiselle jolla ei ole juuri mitään.

Minä kerään kolikoita Yhteisvastuukioskilla Impivaaran hiihtomaassa. Voitte tulla kahville, mehulle tai syömään avotulella paistettua makkaraa, ja näin osallistua.

Panemalla silloin tällöin kätenne ristiin, kerrotte Taivaalliselle Isällemme, että olette olemassa, ja että kätenne ovat käytettävissä. Hän kutsuu meitä kaikkia, voimme osallistua rakkauden työhön kukin omalla tavallamme. Rakkaus on ainoa keino maailman pelastumiseen.

Kohtaamisen toivossa tervehdin teitä naapurit.

Yhteisvastuuterttu, vapaaehtoinen
Maarian seurakunnasta

LAHJOITUKSET YHTEISVASTUUKERÄYKSEEN:

Nordea FI16 2089 1800 0067 75
Pohjola Pankki FI14 5000 0120 2362 28
Danske Bank FI81 8000 1600 0516 51
Handelsbanken FI81 3131 1000 4651 24
Aktia FI82 4055 0010 4148 41
Ålandsbanken FI53 6601 0002 2825 80

VIITE 301424

Nukko-Nummenpakan koulun vanhempainyhdistys (Halinen-Nummi-Aurajoki) esittäytyy

Nukko- Vanhempainyhdistyksen tehtävänä on lisätä kodin ja koulun välistä yhteistyötä, tukea koteja ja koulua, keskustella kouluun liittyvistä asioista sekä olla tärkeänä linkkinä rakentamassa lapsillemme hyvää koulu- ja lähiympäristöä. Lisäksi vanhempainyhdistyksen tarkoituksena on edistää vanhempien ja koulun välistä kasvatuskumppanuutta, vuorovaikutusta ja yhteistoimintaa, sekä tuoda esille vanhempien näkemyksiä kouluarjessa.

Yhdistys voi olla vaikuttamassa ajankohtaisiin kouluun liittyvissä asioissa. Lisäksi yhdistys voi olla järjestämässä

mm. myyjäisiä, talkoita, pihatapahtumia, luentotilaisuuksia ja juhlia sekä osallistumassa koulun vanhempainilaisuuksien järjestelyihin.

Lähtökohtana yhteistyölle Nummenpakan koulussa on avoin vuorovaikutus oppilaiden, huoltajien ja koulun henkilöstön välillä. Perustana ovat oppilaan, huoltajan ja opettajan oikeudet ja velvollisuudet vaikuttaa oppimiseen ja koulussa viihtymiseen. Vanhempainyhdistyksen varsinaisia jäseniä ovat vuosiluokkien 1.- 9. oppilaiden vanhemmat.

Vanhempainyhdistyksen toimintaan voi osallistua oman aikataulun mukaan, esimerkiksi tapahtumiin ja mielellään myös tapahtumien järjestelyihin. Ideasi yhdistyk-

sen toimintaan ja tapahtumiin ovat tervetulleita: anna palautetta ja kerro ajatuksesi nettisivujen www.nukko.org-sivujen kautta tai sähköpostin nukkopostilaatikko@gmail.com

Yhdistyksen toiminnasta vastaa joka toinen vuosi valittava johtokunta.

Johtokunta 2013–2014:

Anozig Emilia	sihteeri
Hintikka Jaana	varapuheenjohtaja
Karjalainen Riitta	puheenjohtaja
Leinonen Kalle	
Mickelsson Rauli	
Myllymäki Sanna	
Nordblom Toni	rahastonhoitaja

Ville Risku ohjeistamassa lapsia matematiikan saloihin.

Robotteja, kierrätystä ja matematiikkaa

Nummenpakan koulun Halisten ja Nummen yksiköissä oli 1.2. koululaisten ja vanhempien yhteinen koulupäivä klo 9-13. Seurasin Halisten yksikön 1B-luokan päivän ohjelmaa.

Aluksi opettaja **Saija Kauranen** opasti meitä päivän tapahtumista. Tiedossa olisi yhteistä askartelua, kierrätysinfoa ja toiminnallista matematiikkaa. Vanhemmat osallistuisivat lastensa kanssa välitunneille.

Aloitimme mieluisalla puuhalla, nimittäin askartelulla. Saimme tehtäväksi rakentaa tyhjästä maitotölkeistä joko robotin tai avaruusaluksen. Opettaja oli varannut run-

saasti materiaalia urakkaa varten. Lapsista ja vanhemmista paistoi yhteisen tekemisen ilo ”robotitehtaassa”. Monelle vanhemmista muistui varmasti mieleen lapsuuden mukavat kokemukset luovasta käsillä tekemisestä.

Lasten ruokaillessa vanhemmilla oli mahdollisuus nauttia vanhempainyhdistyksen järjestämän buffetin antimista. Buffetissa vieraili myös apulaisrehtori **Timo Lehtinen**.

Ruokailun jälkeen jatkoimme Turun Seudun Jätehuollon ja Ekotorin edustajan, **Anu Syrjäsen** johdolla kierrätysasioissa. Lapset saivat ihan käytännössä harjoitella jätteiden lajittelua. Jokainen valitsi isosta säkistä yhden ”jätteen”, jon-

ka sitten asetti oikeaan lokeroon. Pohdintaa aiheutti vanhempien keskuudessa, mihin esimerkiksi sähköjohdot tai astiat kuuluvat. Lapset vaikuttivat olevan kierrätysasioista tietoisempia kuin me aikuiset! Anu Syrjäsen osasi kertoa kierrätyksestä niin elävästi, että lapsetkin istuivat hiljaa paikoillaan kuuntelemaan. Kierrätystunnista oli konkreettista hyötyä myös aikuisille, muistuttamalla lajittelun tärkeydestä.

Välitunnin jälkeen olikin vuorossa toiminnallista matematiikkaa harjoittelija **Ville Riskun** opastuksella. Luokkaan oli järjestetty useita toimintapisteitä, joissa lapset pareittain tekivät matemaattisia tehtäviä. Pisteillä harjoiteltiin

pelien muodossa muun muassa yhteen- ja vähennyslaskuja ja erilaisten kuvioiden muodostamista. Toimintapisteet olivat hyvin suunniteltu ja mielenkiintoisia, joten lapset viihtyivät mainiosti tehtävien parissa. Tällaista matematiikkaa olisi saanut olla omana alakouluaikana!

Koulupäivä oli antoisa ja sai hyvälle mielelle. Tällainen toimintamuoto tukee lapsen ja vanhempien positiivista vuorovaikutusta. Vanhemmat pääsevät tutustumaan koulun, toisiin vanhempiin, opettajiin ja näkevät mitä oma lapsi koulussa puuhailee. Toivottavasti yhteisiä koulupäiviä on luvassa lisää!

Teksti ja kuvat: Mirja-Riitta Salo

Robotit ja avaruusalukset valmiina lähtöön!

1B-luokan opettaja Saija Kauranen antaa ohjeita.

Lapset ”peukuttavat” Anu Syrjäsen johdolla, onko jäte oikeassa lokerossa vai ei.

Buffetissa oli suolaista ja makeaa jokaiseen makuun.

Buffetin ahkerat emännät Mia Raitaniemi, Riitta Salonen, Reetta Pihlajavirta sekä vierailulle saapunut apulaisrehtori Timo Lehtinen.

Lapset palvelun polulla

Kun mietit sydämelläsi asiaa, löydätkö mitään muuta ihanampaa kuin lapset jotka haluavat auttaa sinua, olla osa yhteisöään ja kasvaa ja kehittyä toimiviksi, vilpittömiksi ja sydämellisiksi nuoriksi? Itse ilahdun niin suunnattomasti kun joku nuori lapsi ilmestyy pitämään ovea auki, tervehtii tai kyselee innoissaan kysymyksiään ja jakaa ihmetystään kanssani. Ajatukseni väistämättä heijastaa sen tilanteen tulevaisuuteen jossa näen tämän samaisen lapsen aikuisena ohjaamassa puolestaan uutta sukupolvea.

Kun lapsena astut täysin sydämin tälle palvelun polulle, voitko kuvitellaan mihin tämä johtaisi? Mieleesi saattaa ensimmäisenä juolahtaa hie-

man pessimistinen näkemys hyväsydämisestä henkilöstä, jonka hyvää sydäntä käytetään tässä materialismia ihailevassa maailmassa hyväkseen. Harmillinen ajatus. Entäs jos tämä lapsi kasvaa sellaisessa ympäristössä, jossa jokainen tuetaan tähän vilpittömään hyväsydämisyyteen nuoresta pitäen? Millaista se sitten olisi? Kun ympärilläsi on ihmisiä jotka eivät kasva hyväksikäyttävään asenteeseen kun sellaiselle ei ole tarvetta. Eivätkä ne hyväksikäyttäjät oikeasti saa siinä yhteisössä jalansijaa... Ajattelemisen arvoinen asia ehkäpä! Jostain täytyy aloittaa eikä niin?

Mitä jos heitämme pois vanhan ja selvästikin toimimattoman näkemyksen siitä että ”hoidamme lapsia” ja otamme tilalle ajatuksen, että

”kasvatamme tulevaisuuden aikuisia”? Vaikuttaisiko se ollenkaan suhtautumiseemme lapsiin ja siihen tapaan kuinka olemme heidän kanssa? Voisinpa vaikka sanoa, että yleinen näkemyksemme olisi hyvin erilainen ja kasvatus-työmme selkeämpää, tavoitteellisempää ja kaikin puolin kehittävämpää.

Halisten hauskuudet, lasten kerho, on ottanut jättiharppauksen palvelun polulle. Olimme pakahtua ilosta kun saimme käyttöömmä tilat Nuntiuskujan kerhohuoneesta. Tämä oli prosessillemme suuri askel eteenpäin, sillä saimme neutraalin tukikohdan, johon kaikki voivat saapua sellaisena kuin ovat, niillä kyvyillä ja vahvuuksilla joita heillä on, niillä haluilla ja toiveilla jot-

Lasten askartelomia kortteja naapureille.

Asta Kinghorn.

ka kasvavat heidän sydämesään. Kaikki yhdessä yhdellä tarkoituksella - tarkoituksella pienestä pitäen tehdä hyviä pieniä tekoja omassa naapurustossamme omilla kyvyillä. Olemme askarrelleet joululoman iloksi 85 korttia naapureillemme jaettaviksi, leiponeet keksejä ja siistineet naapureiden pihapensaita. Kuka tietää mitä muuta voimme tehdä rakkaan Halisemme eteen kun kevät alkaa hitaasti mutta varmasti tehdä tuloaan?

Joka toinen sunnuntai (parillisena viikkona) Halisten hauskuudet kokoontuu Nuntiuskujan kerhohuoneeseen klo 13-15. Herätelämme lasten ajatuksia ja keskustelemme tärkeistä asioista kuten kiusaaminen, kaveripainostus, kuuluminen yhteisöön, roolisi osana suurta kokonaisuutta sekä erilaisista hyveistä kuten avuliaisuus, kärsivällisyys ja kiitollisuus. Avaamme luovat hanat piirtäen, askarrellaan ja muuten tai-

teillen, musisoidaan, leikitään ja hullutellaan. Kaiken kruunaa yhdessä tekeminen, jossa ketään ei jätetä syrjään vaan rohkaistaan mukaan sellaisenaan kuin on. Meillä kaikilla on annettavaa... olit sitten 2-vuotias tai 75... Kaikki ovat tervetulleita mukaan milloin ikinä itselleen sopii.

Hyvää kevään odotusta kaikille.

Teksti ja kuvat: Asta Kinghorn

Valon ja varjon funktionalistista kauneutta.

Koroisten muuntoasema
Kirjoitussarjan I osa:
arkkitehtuuri

Muuntoaseman ulkoseinät on kokonaan rakennettu punatiilestä.

Satulinnasta elokuvaan – muuntoasema maamerkinä

Vastavalmistunut muuntoasema ylhäisessä yksinäisyydessään vuonna 1927.

Sähkömuseo Elektra

"Sähkötehdas Koroisten pellola oli valaistu kai ensimmäistä kertaa. Nyt se meidän jokapäiväinen pelätin on oikea koristus. Sen korkeat kapeat valkeat ikkunat, jotka ovat valoisimmat ylhäällä ja oikeassa päässä rakennusta, hyvin taitavasti pimenet kirkkoa ja sen puunlatvoja päin. - Tehdas on kuin satulinna pimeässä."

Näin kirjoitti Maarian pappilassa asuva **Aili Tallgren** kalenteriinsa lauantaina 5.11.1927. Tämän mieleenpainuvan muistiinpanon löysi Tallgrenin arkistoista kirjailija **Tytti Issakainen**, joka kommentoi sitä seuraavasti:

"Pappilan esteettinen väki varmaankin oli katsellut ikkunoistaan kauhistuneena "sähkötehtaan" rakennustöitä. Rakennus pystytettiin rikkomaan avaraa peltomaisemaa ja samalla ruhjomaan maaperää, josta ruustinna Jenny Maria Montin-Tallgren oli löytänyt arvokkaita muinaisaineita ja merkkejä elämästä vuosisa-

tojen takaa. Mutta nyt tehdas hohtikin marraskuun pimeässä illassa kuin satulinna".

Nykyäänä muuntoaseman ohi kulkee suosittu kävelyreitti läpi kauniin Koroisten niemen. Iso tiilirakennus kuuluu maisemaan maamerkin tavoin. Koroisten asema rakennettiin osana Imatran voimalaitoshanketta vuonna 1927. Voimansiirtojohto kulkee välillä Imatra – Lappeenranta – Korja – Hikiä – Turku. Samankaltaiset tiiliset muuntoasemat löytyvät Helsingistä, Viipurista, Hikiältä ja Lappeenrannasta.

Historia osoittaa että tiili on koettu turvalliseksi ja kestäväksi rakennusmateriaaliksi. Tiilestä on rakennettu iso osa Suomen julkisista rakennuksista, kuten kirkoista, hallintorakennuksista, vankiloista ja kerrostaloista. Paloturvallisena materiaalina tiili puoltaa paikkaansa tehdasrakentamisessa. 1920-luku suosi etenkin punatiilien käyttöä ja julkisivuissa yleisimmät käsittelyt olivat

rappaus ja puhtaaksimuurattu punatiili.

Arkkitehtuurin muotokieli selkeää

1920-luvulla rakennetut muuntoasemat olivat lähinnä rakennusteknikko **Emil Ekegrenin** suunnittelema. Koroisten muuntoaseman suunnitteli Ekegren ja melko tuntemattomaksi jäänyt arkkitehti **Atte Willberg**. Ensimmäinen maininta hänestä löytyy vuosilta 1916–17, jolloin Willberg toimi arkkitehti **Georg Nummelinin** värväämänä Etelä-Venäjällä perustamassa uutta teollisuuskaupunkia, Jusovkaa. Liekö tästä jäänyt Willbergille kiinnostus tehdasrakentamiseen.

Suomen itsenäistymisen jälkeen arkkitehtuurin maailma leimasi pyrkimys erottautua Venäjältä ja korostaa pohjoismaista yhteenkuuluvuutta. Jugendin runsaudesta siirryttiin 1920-luvulla vähitellen pelkistettyyn pohjoismaiseen klas-

sismiin. Taloudellinen tilanne oli nuorena Suomessa tiukka, joten arkkitehtuurin muotokieltäkin hallitsi eleettömyys ja selkeys. Pitkään käytössä ollut T-karmillista ikkunamallia alettiin pitää venäläisenä ja siirryttiin tasakokoisiin, pieniruutuisiin ikkunatyyppeihin.

Turusta uuden tyylin suunnannäyttäjät

Pohjoismaisen klassismin esikuvina toimivat niin Pompeijin arkkitehtuuri kuin Italian pikkukaupunkien "architetture minore". Tunnettuja turkulaisia arkkitehtejä 1920-luvulla olivat **Alvar Aalto** ja **Erik Bryggman**, jotka vuosikymmenen loppupuolella olivat jo julistamassa funktionalismin läpimurtoa. Tyyliuutauksen muuttuminen funktionalismiin ei tapahtunut yhtäkkiä, vaan rakennusten tyyli yksinkertaistui vähitellen. Kaikkia vuosikymmenen vaihteessa rakennettuja rakennuksia ei edes voi luokitella kuuluvaksi kumpaankaan

Muuntoaseman valvomo 1930-luvulla.

Sähkömuseo Elektra

Aseman ulkoseinää hallitsevat aikakaudelle tyypilliset korkeat, pieniruutuiset ikkunat.

Tyhjilleen jäänyt valvomo nykyasussaan.

Fiktiivinen Jussi Vares on seikkaillut näissäkin tiloissa.

Pyöreän muodon vahvuus yhdistyy kulmikkuuteen.

tyylisuuntaan, vaan tällöin on enemmän kyseessä siirtymätyyli.

Erik Bryggman luonnehti funktionalistista rakennusta artikkelissaan "Funktionalismi" vuodelta 1928 seuraavasti:

"On mahdotonta rakennuksen ns. fasadeista päätellä, onko kyseessä funktionalistinen talo vai ei. Asian selville saamiseksi on paneuduttava rakennuksen olemukseen ja siihen tehtävään, joka sillä on. Rakennuksen tulee toimia ensiluokkaisesti sille annettussa tehtävässä, sen tulee täyttää tehtävänsä taloudellisesti, käyttämällä niukkoja keinoja ja hylkäämällä turhat muodot, minkä lisäksi käyttötarkoituksen on käytävä ilmi rakennuksen ulkoasusta."

Koroisten muuntoasema täyttää Bryggmanin käsitykset funktionalistisesta rakennuksesta, jossa tarkoitus sanelee muodon. Asema rakentuu kahdesta osasta, korkeasta generaattorihallista ja matalammasta valvomon puolesta. Generaattorit on tosin myyromuttamolle vuonna 1989, kun halliin rakennettiin kaksi kaukolämpökattilaa. Vuonna 1994 tekniikan edelleen kehityksessä jäi alkuperäiseen rakennukseen runsaasti tyhjiä tiloja.

Mitä kätkeytyy muuntoaseman punatiilisten seinien sisälle?

Tyhjiksi jääneitä tiloja on hyödynnetty muun muassa turkulaisen kirjailija Rei-

jo Mäen kirjaan perustuvaa Vares -elokuvaa kuvattaessa

Aseman vanhalta puolelta löytyvät käytöstä poistetut valvomotilat. Isoa salia rytmittävät korkeat ikkunat. Korkean tilan tuntua tasapainottavat alas lasketut loisteputkivalaisimet. On helppo kuvitella vanhan ja arvokkaan valvomon heräävän entiseen loistoonsa. Toivottavasti valvomolle löytyy vielä uusiokäyttöä esimerkiksi museotilana.

Valvomosta pääsee porraskäytävään, jossa on vaihteita Erik Bryggmanin funktionalismista. Portaikko on muotopuhtaasti suunniteltu, perustuen valon ja varjon kisailuun.

Aseman uudella puolella arkkitehtuuri kätkeytyy nykyaikaisten koneiden varjoon. Huomio kiinnittyy kuitenkin ikkunoiden erikoiseen muotoon. Aivan rakennuksen yläosassa on sarja pyöreitä, suhteellisen pieniä ikkunoita, jotka ilman tasaruutuista kehikkoa muistuttaisivat laivan ikkunoita. Pyöreä ikkuna on rakenteellisesti vahvempi kuin neliskulmainen, koska kulma muodostaa rasituskohdan.

Teksti: Mirja-Riitta Salo
Kuvat: Mirja-Riitta Salo ja Sähkämuseo Elektra

WÄINÖ AALTONEN SYMPOSIUM

TURUN KRISTILLISELLÄ OPISTOLLA Lustokatu 7, 20380 Turku

22.3.2014 KELLO 12:00 – 15:00

- Wäinö Aaltosen pojan Matti Aaltosen tyttären tytär Kristiina Mickelsson kertoo Aaltosen henkisestä perinnöstä
- Wäinö Aaltosen sisaren tytär Katri Hellaakoski kertoo Aaltosen ja isänsä Aaro Hellaakosken välisestä vuorovaikutuksesta
- Kirjailija Tytti Issakainen kertoo taiteilijan kuvaamisen haasteellisuudesta näytelmän käsikirjoittajalle
- Intendentti Riitta Kormanen kertoo Wäinö Aaltosen merkityksestä Turun kaupungille
- FT Ulla Vihanta esittelee Wäinö Aaltosta taidemaalarina
- Tutkija FM Jussi Latvala esittelee Wäinö Aaltosen ihmiskuvaa 1920 – luvulla hänen silloisten töittensä valossa

Välillä on kahvi- ja piirakkatarjoilu. Symposiumin jälkeen siirrytään bussikuljetuksin Maarian kirkon hautausmaalle Aaltosen suvun muistomerkillä ja sieltä edelleen Wäinö Aaltosen museoon, jossa nautitaan salaattia ja kuhakeittoa. Tilaisuus päättyy 18:00.

Symposium tarjoiluineen on maksuton. Muun ohjelman hinta on 13,50 euroa. Tähän ohjelman osaan on ilmoittauduttava ennakkoon puh. 040 7425 061, tai email: timo.a.leinonen@gmail.com viimeistään 17.3.2014. Mukaan mahtuu 50 ensiksi ilmoittautunutta.

Kaikki kiinnostuneet ovat sydämellisesti tervetulleita!

Järjestäjät:
KoroiSet - lehti
Turun kristillinen opisto
Wäinö Aaltosen museo
Wäinö Aaltosen seura ry
Lakipalvelu Leinonen

Vuokra-asuntoja
KOTIKÄYTTÖÖN

Katso vapaat
asunnot: www.tvt.fi

TVT

TVT Asunnot Oy
Käsityöläiskatu 3, 20100 Turku
Avoinna: ma 10-17, ti-pe 10-16
Vuokraus, puh. (02) 262 4888
www.tvt.fi

HUOLLOT JA KORJAUKSET
KAIKKIIN AUTOMERKKEIHIN.
MYÖS ILMASTOINTIHUOLLOT JA
DIAGNOSTIIKKATESTAUKSET.

AUTO-SALO

Kärsämäentie 4 Turku
Puh. (02) 2539 331

RAKENNUSLEVYJÄ vuodesta 1970

Luotettavaa ja hyvää palvelua,
nopeasti ja ammattitaidolla

Sahaus-
palvelu

LEVY-JAATI OY

Autokatu 2, Turku puh. 253 9200, fax 277 0990
email: levy-jaati@pp.nic.fi

Avoinna ark. 8-17

Mediataidot nuorten elämässä – mikä on aikuisen vastuuta?

Mannerheimin Lastensuojeluliiton (MLL) mediakasvatuskouluuttaja **Juha Kontturi** oli 1.2.14 Nummenpakan koulujen lauantain koulupäivässä kertomassa sosiaalisen median karikoista. Vanhemmista oli paikalle tullut netin vaaroista kuuntelemaan 60–70 vanhempaa.

Aamun luennon aikana kävi selväksi, että sosiaalisen median käytön ikärajat ovat hyvin tarpeellisia, mutta osa aikuisista ei edes tiedä sellaisten olemassaolosta. Välinpitämättömyys lasten ”touhuista netissä” on huono juttu, sillä lapsi ei ymmärrä sosiaalisen median riskejä.

– Jos 11-vuotias keskustele netissä jonkun toisen samanikäisen kanssa, hän ei välttämättä ymmärrä, että se samanikäiseksi tekeytyvä voikin olla aikuinen, Juha

Kontturi muistuttaa. Facebookissa tuo ikäraja on 13 ja Habbohotelissa 12, mutta ikäraja saattaa olla vanhempien luvalla 10.

Mannerheimin Lastensuojeluliitossa tehdään työtä lasten mediataitojen kehittämiseksi. Lapsilla on oikeus hyvään mediakasvatukseen ja laadukkaaseen mediaympäristöön. Lasten turvallinen ja vastuullinen mediankäyttö edellyttää, että myös aikuiset tuntevat ja ymmärtävät mediakulttuurin eri ilmiöitä.

Mihin nettiä käytetään? Ja miten nuoret käyttävät nettiä?

Kontturin mukaan 75 prosenttia nuorista lataa laittomia tiedostoja omalle koneelleen yläasteella, mm. musiikkia ja elokuvia. On kyse tekijänoikeusrikkoksesta. Nuorilla voi olla nettikavereita, joita he eivät ole koskaan tavanneet muualla kuin netissä, mutta jotka ovat yhtä tärkeitä kuin kasvokkai-

set kaverisuhteet. Nettitutusta voi tulla nuorelle läheinen ystävä, jota halutaan tavata myös kasvokkain. Nettitutun tapaamiseen ei kannata lähteä suin päin eikä varsinkaan yksin, Kontturi opastaa. Tapaamisen turvallisuuden varmistaminen on ensisijaisen tärkeää.

Mitä nettiin voi laittaa

Netinkäyttäjän – onpa hän sitten nuori tai aikuinen – voi olla vaikea ymmärtää vastuutaan julkaisijana, sillä netissä yksityisen ja julkisen rajat hämärtyvät helposti. Sosiaaliset mediat saattavat tuntua yksityisiltä palveluilta, joita seuraavat vain läheiset kaverit. Nuoret saattavat julkaista netissä esimerkiksi kuvia, kommentteja, tilapäivityksiä ja videoita. Julkisuuteen pääsy on helppoa, mutta omien ajatusten, henkilötietojen ja sisältöjen levittäminen tuo mukanaan paljon vastuuta.

Tuoreiden tutkimusten mukaan

nuoret ottavat tietoisesti riskejä paljastamalla liikaa itsestään ja kavereistaan, Kontturi huokaa. Oman henkilöllisyyden suojaaminen on erittäin tärkeää, sillä vääränlaisesta julkisuudesta voi seurata monenlaisia ongelmia. Jotta harmeilta ja kurjilta tilanteilta vältytään, nuorten on tärkeää tuntea yksityisen ja julkisen viestinnän rajat ja osata käyttää palvelujen tarjoamia asetuksia, joilla omien henkilötietojen julkisuutta hallitaan.

Juha Kontturi ohjaa nuoria kertomaan itsestä vain yleistä. On mietittävä tarkoin käyttääkö omaa nimeään, kuvaa, puhelinnumeroa tms. Kerran nettiin laitettua ei saa pois. Netin tiedot voivat tuntua keskinäisviestinnältä, mutta ne ovat julkista tietoa. Nuori tarjoaa tietoa huomaamattaan ja nuori kerää huomioita, ja saattaa saada sitä yllättäviltä tahoilta.

Tekijän oikeus

Tekijällä on aina oikeus omiin teoksiinsa ja toisen teosta ei saa laittaa ilman tekijän lupaa nettiin. Teoksen kopiointi omaan käyttöön on siis sallittua. Nykyinen tekijänoikeuslaki kieltää musiikin ja elokuvien lataaminen internetistä. Teosten luvaton käyttö on rikos. Rangaistus voi olla vahingonkorvaus, sakko tai jopa 2 v vankeutta.

Juha Kontturi kehottaa aikuisia olemaan läsnä ja mukana lasten nettielämässä, kuten muissakin harrastuksissa. ”Kyylläminen” ja kiellot eivät pitkään auta. Läsnäolon ja kiinnostuksen kautta lapsikin kertoo auliimmin mitä netissä tekee, näkee ja kokee.

Riitta Karjalainen
varapuheenjohtaja
Nukko-Nummenpakan
Vanhempainyhdistyksen johtokunta

PARTURI KAMPAAMO

Avoinna:

ma-ti-to-pe 9–17

ke 10–19

la 9–14

Parturikampaamo

Maija Lehtiö
Halisten liikekeskus
Gregorius IX:n tie 8

20540 Turku
Puh. (02) 2370 656
Gsm 040 5112 313

Osallistu Yhteisvastuukeräykseen

LAHJOITA
0600 17010
(10,26 € / puh+pvm)

Yhteisvastuu kutsuu enkeleitä lähimmän rakkauden kansanliikkeeseen. Tänä vuonna parannamme suomalaista saattohoitoa ja turvaamme alkuperäiskansojen oikeuksia Guatemalassa.

Lahjoita, tule kerääjäksi, levitä sanaa verkossa. Mikä on sinun tapasi? Enkeleiden pienimmät teot ovat klikkauksen kokoisia.

YHTEISVASTUU

yhteisvastuu.fi
fb.com/yhteisvastuu

Ravattulan kirkkolöytö viitoittaa tietä ensi vuoden symposiumiin

Ravattulan Ristimäestä on vuosien pitkäjänteisen työn jälkeen löytynyt paikka, jossa on ollut kirkko ennen kuin Suomeen oli kehittynyt varsinainen seurakuntajärjestelmä. Se on vanhin löytynyt kirkkopaikka Suomessa. Kirkon on todennäköisesti rakentanut omaan käyttöönsä yhden tai muutaman lähikylän muodostama yhteisö joskus vuonna 1150. Kun Suomeen luotiin seurakuntajärjestelmä, ja piispanistuin siirrettiin Nousiaisista Koroiisiin vuonna 1229 ja Kaarinan pitäjäkirkko rakennettiin todennäköisesti Nummen kylään, Ravattulan kyläkirkko jäi pois käytöstä.

Kuvassa arkeologi, FM **Juha Ruohonen** esittelee satapäiselle yleisölle Liedon Vanhalinnan tiloissa 25.2.2014 Vanhalinnan museon ystävät ry:n järjestämässä tilaisuudessa tätä merkittävää tutkimusprojektia, jota hän on alusta asti johtanut. Projekti jatkuu, sillä alueesta on tutkittu vasta pieni osa.

Ikään kuin projektiin liittyen KoroiSet-lehti jatkaa symposiumien sarjaa arkeologian suuntaan. Tänä vuonna on **Wäinö Aaltonen symposium** 22.3.2014. Ensi vuonna on vuorossa **A. M. Tallgren symposium**. Aarne Michaël Tallgren (1885 – 1945) kasvoi Maarian pappilassa Tallgrenien kulttuuri-perheessä. Hän oli yhdessä äitinsä, **Jenny-Maria Montin-Tallgrenin** kanssa hyvin kiinnostunut alueen muinaisuudesta. Hänestä tuli yksi Suomen merkittävimmistä arkeologeista. Vuonna 2011 esitettiin Maarian pappilan pihalla **Tytti Issakaisen** näytelmä ”Ihmisen jälki”, joka kuvasi Tallgrenien perheen elämää kriiseineen. A.M. Tallgren symposium on ikään kuin tämän näytelmän jatkoa ensi vuonna, kun A.M. Tallgrenin syntymästä tulee 130 vuotta.

Teksti ja kuva: Timo Leinonen

Kuunnellaanko Sinua nykyisessä pankissasi?

Me teemme niin. Se on tutkimuksin todettu:

- Suomen paras palvelupankki 2001-2007 ja 2009, 2011-2012*
- Suomen tyytyväisimmät asiakkaat 2011-2013**
- Suomen uskollisimmat asiakkaat 2011-2012***

Tule kokemaan tämä itse.

Siirrämme asiakkuutesi meille vaivattomasti valtakirjalla. Meidät tavoitat henkilökohtaisista puhelinnumeroista. Palvelemme asiakkaitamme kassapalveluissa koko aukioloajan.

Onko Sinulla aikaa jonottaa puoli tuntia ennen palvelua?

POP Pankki

Turku, Kauppiaskatu 9, puh. 02-4711 470
www.poppankki.fi/lieto

POP Vakuutus

popvakuutus.fi

Joulukonsertin väliajalla A. ja W. Eskolan nuoremman pojan, Laurin, nuorimman tyttären nuorin poika, Roni Eskola, opetti kannnyepelejä Venäjän pääkonsulin tyttärelle ja konsertin esiintyjälle, viulisti Maxim Larionoville (7v). Roni esitti Kaksi Maariaa -näytelmässä Amandan (äitinsä isän äidin) Frans-veljeä sekä opettaja Mäkeä.

Amanda ja Wilhelm Eskolan nuoremman pojan, Laurin, nuorin tytär Päivi sylissään keskimmaisien poikansa Lassen (vas) poika Leon, suvun nuorin.

Vaikka Turku onkin hotkaissut Maarian, maarialaisuutta ei voi pyyhkiä pois!

Maarian alueella on runsaasti erilaisia yhdistyksiä, tässä vain muutamia esimerkkejä, pääasiassa Paimalassa Myllyojalla toimivien järjestöjen, tarjonnasta. Kaikkia nykyisen kaupunginosan yhdistyksiä kokoava **Maarian Kyläyhdistys ry** pitää perinteisten suurtaapahtumien – Maarian Päivä

toukokuussa sekä Maarian Wanhan Ajan Joulunavajaiset joulukuussa – lisäksi erikseen ilmoitettavia tilaisuuksia. Maarian Päivänä mm. julkistetaan kulloinenkin Vuoden Maarialainen. Oi sitä jännitystä! Vuonna 2012 tittelin toinen saaja oli Myllyojan emäntä Marja-Liisa Haapa-aho.

Ruusuportti ry pitää tänäkin vuonna Myllyojalla usean konsertin sarjan, jonka vakiesiintyjä ovat oopperalaulaja, bassobaritoni Juha Kotilainen, pianisti Maria Kamchilina-Larionova, TFO:n alttoviulisti, säveltäjä Oleg Larionov sekä säveltäjä, hanuristi Timo-Juhani Kyllönen perheineen. Lari-

onovit ovat työskennelleet Pietarin Mariinski-teatterissa (Oleg taiteellisenä johtajana) ja heidän tuomiinaan Myllyojalla esiintyy jatkuvasti Mariinski-teatterin kuuluisia taiteilijoita, palkittuja sopraanoja ja muusikkoja. Myös turkulaisia musiikin ammattilaisia on useimmiten mukana. Elokuinen Myllyojan Puutarhakonsertti on traditio, jota ei kannata jättää väliin. Tänä keväänä maarialainen Erkki Väliä pitää konsertin Maarian Teatterin hyväksi.

Ruusuportti järjestää myös erilaisia luento- ja opetustilaisuuksia. Niistä tarkemmin osoitteessa www.goldenage.fi/ruusuportti.

Maarian Allas ry suunnittelee kirkkoveneen hankkimista maarialaisten käyttöön EU-tuen turvin. Tänä keväänä otamme kantaa Sarmaen lumenkaato-, louhinta- ja maanlajitusalueen haittoihin Maarian altaan vedelle ja ympäristölle sekä ko. alueelta tulevaan äänisaasteeseen. Pyrimme saamaan mukaan mahdollisimman suuren joukon alueen asukkaita ja yrityksiä. Syksyllä kokoamme taas poliitikoita kertomaan ja ottamaan kantaa alueen kaavoitukseen. Luontoretkeilemme, talkoilemme, vietämme yhteistä laatu-aikaa. Ja traditiona Maarian Allas ry järjestää Laurinpäivän tilaisuuden 10.8. Myllyojalla. Juhlaa on vietetty satoja vuosia pyytäen siunausta pian alkavalle sadonkorjuulle, tänä vuonna toista kertaa ekumeenisena tilaisuutena.

Ja yllätys, yllätys: tulevana kesänä **Maarian Teatteri ry** ei esitäkään Eskolan ja Rantalalan sukutrilogian kolmatta osaa vaan panostamme kesään 2015. Haluamme näytelmästä erityisen, positiivisen, elämän jatkumiseen - nousten sotien aiheuttamista raskaista menetyksistä - pohjautuvan tositapahtumanäytelmän. Alkaneena vuotena keräämme näiden kahden suvun jäseniltä sekä Maariaa ko. vuosina kokeneilta ihmisiltä muistitietoa ja valokuvia koskien aikaa 1930-luvun lopulta olympialaisiin 1952 asti. Jo nyt maaliskuussa pidämme ensimmäiset kaksi ”historiayöpäijä” Myllyojalla. Lisäksi suunniteltavamme on käydä joukolla katsomassa – ja oppimassa – mahdollisimman monia teatteriesityksiä. Jäsenkortilla ilmeisesti saamme muista teattereista alennusta lipun hintaan. Tervetuloa jäseneksi, jäsenmaksu on vain 10 €/vuosi 2014! Tulemme esittämään trilogian kahden ensimmäisen osan DVD-taltiointit valkokankaalla ja kuvia niistä onkin nähtävissä sivulla www.maarianteatteri.fi. Sieltä myös löytää ohjeet miten liittyä yhdistykseen.

Yllä vain pieni osa suunnitellusta toiminnasta kuluvaan vuonna; tervetuloa mukaan, jokaiselle löytyy varmasti jotain mielenkiintoista koettavaa ja tehtävää. Ja muistin virkistämiseksi: Koroinen oli kerran osa Maariaa!

Teksti ja kuvat: Päivi Eskola

Halisissa kirjoitetaan palkittua historiablogia, Kaponieeria

Turun Halisista löytyy Turun museokeskuksen tutkija Kari Hintsala, joka kirjoittaa Kaponieeri -nimistä historiablogia (<http://kaponieeri.blogspot.fi>). Blogi sai vuonna 2012 vuoden parhaan historiablogin tittelin.

Toimit tutkijana Turun museokeskuksessa. Mitä teet siellä? – Olen kulttuurihistoriallisen kokoelmatoiminnan tutkija. Luetelomme, käsittelemme esineitä ja lainaamme niitä eri puolille Suomea. Välillä työhön kuuluu myös museokeskuksen omien näyttelyiden kokoamista, kertoo Kari Hintsala.

Kaponieeri-historiablogi on saanut nimensä renessanssiaikaisesta linnoituksen osasta.

Kirjoitat historiablogia, jonka nimi on Kaponieeri. Mitä kaponieeri tarkoittaa? – Kaponieeri on renessanssiaikaisen linnoituksen osa, josta ammutaan sivustatulta vallihautaan. Kun neljä vuotta sitten aloitin blogin kirjoittamisen, kuvittelin, että kirjoitan enemmänkin tästä mielenkiintoisesta aiheesta, renessanssiaikaisesta sodankäynnistä. Sittemmin blogi laajeni muihin aiheisiin, mutta nimi jäi, koska se kuulosti mielestäni kivalta, naurahtaa Hintsala.

Mistä sait idean historiablogin kirjoittamiseen? – Työtoverini kirjoitti blogia ja innosti minuakin siihen. Blogin kirjoittamisessa kyse on sellaisesta hiljaisesta tiedosta, joka tulee työtä tehdessä ja jolle ei ehkä ole sillä hetkellä muuta käyttöä. Blogiin se tulee sitten kirjattua ylös, toteaa Hintsala.

Blogin kirjoitukset käsittelevät monipuolisesti aiheita matkoista näyttelyesineisiin

Mistä aiheista kirjoitat? – Kirjoitan työhöni liittyvistä näytelyistä, julkaisuista ja esineistä sekä kirjoista, joita olen lukenut. Kirjoitan myös peleistä ja matkoista muiden muassa. Olen alusta alkaen kirjoittanut omalla nimelläni. Blogissa näkyy myös, missä työskentelen, mainitsee Hintsala.

Miten lukijat ovat löytäneet blogisi? – Ensin työtoverit ja toiset historiabloggarit löysivät sivustoni. Nytemmin uusia lukijoita tulee Facebookin kautta. Ajastan oman blogini ilmestymään aamuksi, sillä itse pidän blogien lukemisesta aamulla töihin mennessä, kertoo Hintsala.

Kuinka usein julkaiset uusia kirjoituksia? – Se vaihtelee. Joskus vapaana viikonloppuna voin kirjoittaa viikoksi, pariin eteenpäin. Nyt olen pyrkinyt kirjoittamaan arkisin ja rauhoittamaan viikonloput. Jos joka päivä kirjoittaa, se on liikaa, tuumii Hintsala.

Kaponieeri-historiablogi sai vuonna 2012 parhaan historiablogin kolmelta arvostetulta historialliselta seuralta

Sait lokakuussa 2012 parhaan historiablogin palkinnon. Mikä taho antoi ja mistä aiheesta sinä sait tunnustuksen? – Siinä oli itse asiassa mukana kolme tahoa: Suomen historiallinen seura, Historiska föreningen ja Mikael Agricola-seura. Palkinto luovutettiin Historiallisen seuran kokouksessa Tieteellisten seurojen talolla Helsingissä. Meitä oli itse asiassa kolme blogistia, jotka palkittiin. Sain palkinnon parhaasta blogista, kertoo Hintsala.

Kaponieeri-blogissa on jännittäviä päivityksiä Halisten/Koroisten muinaismuistoalueesta

Mainitse Halisista muutamia aiheita, joista halislaiset saattaisivat olla kiinnostuneita? – Kesäkuussa 2013 oli esimerkiksi kirjoitus Pähkinämäen rautakautisesta röykkiöstä. Olen myös kirjoittanut Kupittaan/Halisten savesta, Virnamäen muinaismuistoista, Komoisten kummuista, Koroisten rahalöydöistä, Särväntien ja Hallinkorvan puistikon uhrikalioista. Itse asiassa koko Halisten aluetta voidaan pitää muinaismuistoalueena, toteaa Hintsala. (Toimittajan vinkki: googlettakaa Kaponieeri ja edellämmainitut avainsanat, niin löydätte kirjoitukset!)

Tutkija Kari Hintsala antaa vinkkejä historian harrastajille tai sen aloittamisesta kiinnostuneille

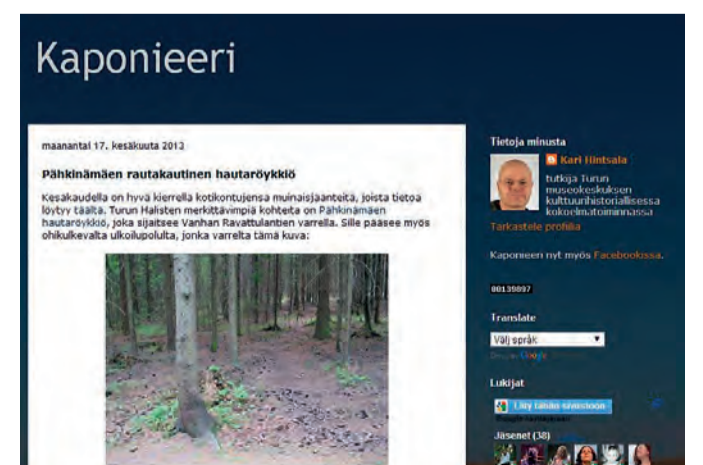
Kerro vielä vinkki, kuinka turkulaislapset voivat aloittaa historiaharrastuksen? – Suosittelemme liittymään Turun linnan ritari-klubiin. Aikuisille ehdotamme museoihin tutustumista, esimerkiksi Kuralan kylämäkeä, jossa on meneillään vintage-teema. Kannattaa myös tutustua mielenkiintoisiin blogeihin: Aboa Vetus

Turun museokeskuksen tutkija Kari Hintsala kirjoittaa Kaponieeri-historiablogia.

et Ars Nova-museon Mullan alta (<http://mullanalta.blogspot.fi>) ja Kulttuuriperintöyksikömme blogi (<http://kulperi.blogspot.fi>), mainitsee Hintsala.

Teksti ja kuva: FM Johanna Lampinen

Kuva Kaponieeri-historiablogista ”Pähkinämäen rautakautinen röykkiö”. Copyright Kari Hintsala.

Georg Boldt (1862–1918).

Turun vallankumouksellisten William Lundbergin ja Georg Boldtin ankara kohtalo

Turku oli punavallan aikana poikkeuksellinen kaupunki siinä mielessä, että ruotsinkielisiä oli niin paljon merkittävässä asemassa hallintototeutavissa. Ruotsinkieliset olivat Turussakin vähemmistönä. Lisäksi he olivat keskimäärin suomankielisiä paremmassa taloudellisessa asemassa. Enemmistö ruotsinkielisistä tunsivat valkoisen puolen itselleen luonnolliseksi valinnaksi.

Ruotsinkielisten vahvaa asemaa Turussa vasemmistolaisien keskuudessa selittää osaksi vuodesta 1909–1918 julkaistu Arbetet-lehti. Siitä muodostui johtava ruotsinkielinen vasemmiston aatemaailman sitoutunut sanomalehti Suomessa. Lehti keräsi ympärilleen aktiivisen ryhmän ihmisiä, jotka kokivat yhteiskunnan radikaalin muuttamisen tarpeelliseksi, toiset jopa välttämättömänä. Lehden päätoimittajan oli lähes koko sen olemassaoloajan Karl Wiik, joka oli arvostetuin ruotsinkielinen vasemmistolainen teoreetikko ja johtaja. Hän vastasi silloisen sosiaalidemokraattisen puolueen kansainvälisistä asioista.

Arbetet-lehden synty liittyy Turun ruotsalaiseen työväenyhdistykseen, eli ”Åbo Svenska Arbetarforening”. Yhdistyksen jäsenistä erityisesti seuraavat neljä ihmistä olivat merkittäviä Arbetet-lehden alkuvaiheissa: opettaja **Ludvig Lindström**, liikemies **Walter Borg**, tämän vaimon veli kirjanpaja **Janne Ojala**, ja metallisorvaaja **William Lundberg**. Jälkimmäisen merkitys korostui sillä, että hän oli poikkeuksellisen työteliäs ja lisäksi, että hän oli samalla työväen yhdistyksen puheenjohtaja.

Walter Borg oli keskeisin henkilö Arbetet-lehden muotoutumisessa. Hän oli syntynyt vuonna 1870 Vaasassa. Borg toimi 1900-luvun alussa Höyrylaivaosakeyhtiö Boren toimistopäällikkönä, mutta erosi sitten myöhemmin ja perusti oman kahviin ja jauhoihin keskittyvän välitysliikkeen. Hän menestyi hyvin ja sai hankittua suurelle perheelleen hyvät elämisen olosuhteet. Turussa huhuttiin, että Borgista oli tullut sosialistiseksi, ettei häntä aikoinaan nimitetty Boren johtajaksi.

Arbetet-lehden kaksi ensimmäistä koenumeroa julkaistiin vuonna 1908. Vuodesta 1909 lehti alkoi ilmestyä säännöllisesti kerran viikossa. Lehti aloitti neljäsvuuisena ilmestymispäivän ollessa perjantai. Vuoden 1911 alussa sivumäärää kasvatettiin 6–8:aan ja loppuvuodesta samana

Vallankumouksellisia Halisista ja Turusta vuonna 1918 ja heidän kohtalonsa (osa 2/2)

vuonna vielä 8–10:een. Lokakuussa 1912 ilmestyskerroja lisättiin yhdestä kahteen viikossa samalla kun sivumäärää supistettiin 6–8:aan.

Arbetet-lehden levikki oli ensimmäisenä vuonna 900, seuraavana vuonna 1600 ja sitten 2700 vuonna 1911. Turussa oli vuonna 1910 asukkaita yhteensä 55000. Näistä viidesosa, eli 12000 oli ruotsinkielisiä. Lehdellä oli

vuonna 1914 tilaajia noin 4100. Samaan aikaan johtavalla ruotsinkielisellä lehdellä Hufvudstadsbladetilla oli tilaajia noin 30000. Tilaajista oli silloin Helsingistä 760 ja Turusta 560. Kun maailmansota alkoi vuonna 1914, lehden tilausmäärät laskivat vaikeutuneiden taloudellisten olojen takia. Alhaisimmillaan levikki oli 3300 vuonna 1915. Vuoden 1917 syyskuussa levikki oli noussut taas jo 8000:een ja punavallan aikana aina 12500:aan.

Borg ja lehden toinen ”perustajajäsen” Ludvig Lindström olivat järjestämässä Leninin pakoa Turusta Paraisten kautta Ruotsiin vuonna 1907. Lehtikirjoituksissa Borgia kiinnosti erityisesti jokapäiväiseen elämään liittyvät kysymykset, joita hän saattoi käsitellä lehdessä hyvin tunnepitoisesti. Ludwig Lindström suoritti filosofian kandidaatintutkimuksen 1911. Myöhemmin hän jätti lehden ja toimi vuodesta 1916 konttoripäällikkönä Paraisten kalkkivuoriyhtiössä.

Lehden päätoimittajana oli melkein alusta saakka **Karl Wiik**. Vuonna 1910 ruotsinkielinen työväen liitto otti vastataksensa lehdestä, jolloin Wiikistä tuli lehden päätoimittaja. Wiik toimi Helsingistä käsin, vaikka itse lehti edelleen painettiin Turussa. Vuonna 1912 lehden taloudesta otti vastuun **William Lundberg**.

Vuonna 1913 lehden julkaisijasta muodostettiin osakeyhtiö. Lundberg nimitettiin yhtiön talousvastaavaksi. Hän sai työstään palkkaa 200 markkaa. Lehden perustaja Walter Borg, joka oli toiminut toimitussihteerinä, sairastui vuonna 1915. William Lundberg hoiti sen jälkeen myös toimitussihteerin työt elokuusta 1915. Lundberg ei kuitenkaan kovin paljon kirjoittanut lehteen. Borg pakeni sisällissodan aikana silloiseen Petrogradiin. Hän kuoli pitkään sairastamaansa keuhkotautiin 6.6.1918.

Sanotaan, että Lundberg hoiti yksinään koko lehden toimituksen. Hän oli hyvin energinen ja tuli ilmeisen hyvin toimeen Wiikin kanssa. Wiik oli älymystöön suuntautunut eikä loppujen lopuksi ollut vakuuttunut yhteiskunnallisen vallankumouksen tarpeellisuudesta, saatikka välttämättömyydestä. Wiik kertoo itsestään ja suhteestaan vallankumoukseen julkaistussa päiväkirjassaan: ”Tulin viisaaksi marraskuun lakon aikana. Silloin kaikki muut tulivat hulluiksi.” Ilmeisesti silloin Wiikin ja Lundbergin tiet erosivat. Lundberg jätti lehden, kun hänet valittiin Turun miliisin päälliköksi.

Georg Boldt

Ihanteellista vasemmistolaisuutta Arbetet-lehdessä edusti ennen muuta Turun ruotsalaisen klassisen lyseon opettaja, filosofian tohtori Georg Boldt. Hänen isänsä oli kenraali ja äiti oli piispan tytär. Hänen veljensä, **Robert Boldt** oli Suomen kotiseutuliikkeen uranuurtaja. Toinen veli, **Jean Boldt**, oli taas hyvin kiihkeä Tolstoin rauhanajatusten kannattaja kuten ilmeisesti myös Georg Boldtkin.

Boldt oli väitellyt Kantin ajatusten ja protestanttisen uskonnon peruskysymysten välisestä suhteesta. Hän kritisoi voimakkaasti silloisia vallassa olleita uskonnollisia näkemyksiä ja opin kappaleita korostaen Tolstoin lailla rakkauden merkitystä uskonnollisten kysymysten tulkinnassa. Kannanottojensa takia hän jakoi voimakkaasti ihmisten mielipiteitä.

Kun Helsingissä innostus vasemmistolaisien koululaisten kesken oli hiukan laantumassa 1910-luvulla, Turussa samanlaista hiipumista ei tapahtunut osin varmaan Georg Boldtin vaikutuksesta. Georg Boldt kirjoitti ensimmäiset kirjoituksensa Arbetet-lehteen jo vuonna 1909. Vasta seuraavana vuonna hän kirjoitti lehteen ensimmäisen pääkirjoituksen. Sen jälkeen hän kirjoitti lehteen säännöllisesti ja ahkerasti.

Boldt hyökkäsi kirjoituksissaan valtiota ja yhteiskunnan instituutioita vastaan. Hän piti näitä hallintoeliminä, jotka väkivallan avulla ylläpitivät anarkistista yksilöllisyyttä yhteiskunnassa. Boldtin ihanne oli yhteiskunta, jossa yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömät instituutit olisivat ikään kuin yhteisöllisestä vastuusta kasvaneita eläviä organismeja. Kristinuskon sisältönä hän piti yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden tavoittelua.

William Lundberg

William Lundberg syntyi 5.9.1886. Hänen molemmat vanhemmat kuolivat keuhkotautiin hänen itsensä ollessa vielä lapsi. Perheen kaikki neljä lasta olivat vielä alaikäisiä vanhempien kuollessa. Lapsista huolehti sen jälkeen isän äiti. Isän veli, Georg Lundberg oli yksi aktiivisimmista Turun ruotsalaisen työväenyhdistyksen jäsenistä. Hän kuoli keuhkotautiin 34-vuotiaana vuonna 1906. William Lundberg valittiin Turun yhdistyksen puheenjohtajaksi vuonna 1909, kun hän oli vasta 23-vuotias. Samoihin aikoihin hänestä tuli Arbetet-lehden talousvastaava.

Lundberg oli toimintaan suuntautunut ihminen. Hän oli hyvä organisaattori, hyvin työteliäs ja tehokas töissään. Hänellä oli ilmeisesti käytännöllistä järkeä toimissaan. Hän käytti itsestään ammattinimikettä metallisorvari. Lundbergin ja Wiikin väliset suhteet säilyivät muodollisina, mutta ilmeisesti toisiaan arvostavina.

Lundberg hoiti lehden asioita kotona käsin vuoden 1912 alkuun saakka. Lundbergin kodista muodostui Turun ruotsinkielisten vasemmistolaisien keskus- ja kokoontumispaik-

ka. Lundberg palkattiin kokopäiväiseen työhön vuoden 1912 alusta. Lundberg valjasti yhdistykset jäsenet töihin Arbetet-lehden hyväksi.

Marraskuun yleislakko ja sen jälkeiset tapahtumat 1917

Marraskuun suurlakko vuonna 1917 jakoi vasemmistoa voimakkaasti ja oli koetinkivi vasemmiston yhtenäisyydelle. Sosiaalidemokraattinen puolue ei kyennyt kontrolloimaan suurlakon melkeissä voimistunutta punakaartia erityisesti suurissa kaupungeissa. Turussa tilanne oli kaikkein pahin. Lundberg oli valittu Turun miliisin päälliköksi. Hän oli silloin vain 31-vuotias ja ruotsinkielinen, mutta osasi kuitenkin suomea hyvin.

Kun marraskuun suurlakko päättyi, radikaalit vasemmistolaiset nostivat iskulauseeksi: ”Lakko on ohi, vallankumous jatkuu.” Ilmeisesti Lundbergin myötävaikutuksesta lause ymmärrettiin Turussa sananmukaisesti. Miliisi esti kuvernöörin ja poliisipäällikön hoitamasta virkaansa lakon jälkeen pitäen heitä vangittuina.

Kaupungin valtuusto vaati, että miliisin on luovutettava poliisitoimi ja poliisin tilat tavanomaisille poliisivoimille ja vapautettava vangitsemansa lääninkuvernööri ja poliisimestari. Tähän ei Lundberg suostunut. Vastatoimena kaupungin valtuusto kieltäytyi maksamasta palkkaa miliisille. Lundberg kääntyi tuloksetta asiassa senaatin puoleen. Lundberg neuvotteli kysymyksestä sekä senaattori Castrénin että kaupungin valtuuston kanssa. Kun palkanmaksuvaatimus alennettiin koskemaan vain viikon palkkaa miliisille, eikä se johtanut tulokseen, miliisi aloitti lakon lauantaina 15.12.1917. Tällöin kaupunki jäi kokonaan ilman organisoitua järjestyksen pitoa.

Sunnuntain vastainen yö, joka oli ensimmäinen yö miliisilakon alettua, sujui jossakin määrin rauhallisena, mutta sen jälkeen tilanne ryöstäytyi kaikkien käsistä. Kaupungissa vallitsi anarkian tila kaupungin liikkeiden joutuessa esteettömien ryöstelyiden kohteeksi kahtena seuraavana yönä. Tilanne synnytti suurta huomiota valtakunnallisesti. Senaattori Castren saapui Turkuun erikoisjunalla neuvottelemaan tilanteen ratkaisemisesta. Neuvottelut käytiin poliisitalolla Lundbergin, Castrenin ja pormestarin ja hänen avustajiensa välillä.

Tilanne ratkaistiin väliaikaisesti siten, että Senaatti hyväksyi Lundbergin johtaman miliisin kaupungin järjestyksellään haltijaksi ja suostui maksamaan sen palkat sillä ehdolla, että kuvernööri ja poliisimestari vapautetaan. Samalla sovittiin, että järjestyksenpitoa kontrolloi lautakunta, johon nimitettiin kolme oikeiston ja kolme vasemmiston edustajaa.

Suurimmaksi ongelmaksi muodostui kuitenkin kysymys miliisin nimitysvallasta. Sovintoehdotuksen mukaan työväenjärjestöille annettiin

William Lundberg (1886–1918).

valta nimittää miliisin henkilöstö lukuun ottamatta miliisin päällikköä, jonka nimitysvalta jäi Senaatille. Tämä tarkoitti sitä, että Lundberg olisi menettänyt asemansa ylipäätänsä järjestyksen valvojana Turussa. Ehdon seurauksena koko miliisi- ja järjestyksen valvontakysymys jäi lopullista ratkaisua vaille.

Miliisilakko kesti viikon vasemmiston kunnallisjärjestyksen hyväksyessä osittain sovintoehdotuksen kokouksessaan 22.12.1917. Rauhattomien ajanjakso kesti kaksi perättäistä yötä. Sen jälkeen tilanne rauhoittui, kun venäläinen sotaväki ryhtyi pyynnöstä pitämään järjestystä kaupungissa. Vielä senkin jälkeen tosin kauppoja ryöstettiin laitakaupungilla, mutta paljon vähäisemmässä määrässä.

Sanotaan, että Lundbergin motiivina ryhtyä miliisipäälliköksi oli sekä halu saada järjestyksesi kaupunkiin, että halu saada vallankumousprosessi käyntiin. Lundberg oli käytännön ihminen ja ilmeisen tehokas ja työteliäs organisaattori. Hän oli hyvin nuoresta iästä saakka ollut paljon tekemisissä teoreettisesti suuntautuneiden vallankumouksellisten ajatustensa viljeleiden oppineiden ihmisten kanssa. Näitä olivat ennen kaikkia Georg Boldt ja Karl Wiik. Nämä näkivät monet vallankumoukset ihanteellisissa valossa, keinona saavuttaa jotakin pysyvää ja arvokasta epäoikeudenmukaiseksi koetun todellisuuden sijaan. Lundberg ehkä uskoi, että tällaiseen tilaan on mahdollista päästä, ja että hänellä on kykyä toteuttaa siihen johtava vallankumous käytännössä.

Lundbergiä kutsuttiin Turussa muun muassa rosvoapäälliköksi ja Turun diktaattoriksi. Toiset pitivät häntä pahan ruumiillistumana ja toiset ihailtavana johtajana. Hän kävi ilman puolueen lupaa Pietarissa neuvottelemassa bolsevikkihallinnon kanssa aseiden ja viljan hankkimisesta vuoden 1917 lopulla. Turun maltilliset vasemmistojohdajat yrittivät vuoden 1917 lopulla puolueen johdon avulla saada järjestöt kontrolliinsa. Yritys epäonnistui, sillä maltillisia kannatti vain 10 prosenttia järjestöväestöstä. On myös olemassa viitteitä siitä, että järjestäytymätön työväki oli mielipiteiltään järjestäytyntä radikaalimpi. Lundberg kannatti vallankaappausta valtakunnan tasolla ja sai enemmistön puolelleen Turun sosialidemokraattisen nuorisoliiton kokouksessa 8.1.1918.

Punakaarti kallistui vähitellen kokonaan vallankaappauksen kannalle. Puolueneuvoston kokouksessa 19.1.1918 vallankumousajatus sai

enemmistön tuen. William Lundberg kritisoi voimakkaasti kokouksessa silloista puoluejohtoa siitä, että nämä nauttivat korkeaa palkkaa saman aikaan, kun Turussa työläiset kärsivät nälkää. Lisäksi Lundberg julisti, että puoluejohto oli pettänyt lupauksensa jatkaa vallankumousta suurlakon päättymisen jälkeen. Hän esitti puheessaan ankaran ehdon puoluejohdolle: vallankumoustoimintaa on jatkettava, tai on asetettava sellainen puoluejohto, joka tähän kykenee. Lundbergin ajatuksena oli käyttää järjestyskaartia omaisuuden takavarikointiin ja turvautua samalla väkivaltaan järjestyksen pidossa. Hän ilmeisesti koki silloisen puoluejohdon kyvyttömäksi oman jyrkän linjansa mukaiseen toimintaan.

Kun Lundberg ei saanut taivuteltua puoluejohtoa radikaaliin vallankumoukselliseen toimintaan, hän pyrki vaikuttamaan mielipiteisiin esiintymällä Helsingin punakaartin kokouksessa. Hän osasi sujuvasti suomen kieltä ja sai paljon kannattajia esiintymistaidollaan ja radikaaleilla mielipiteillään. Lundberg kykeni esiintymisillään Helsingin puhujamatkoilla saamaan kuulijat puolelleen radikaaleilla puheillaan niin, että nämä huusivat solvauksia maltilliselle puoluejohdolle. Maltilliset taas pitivät Lundbergiä vastuutoman anarkian kannattajana.

Lundberg ja muut ääriinjaa ajavat saivat toimia puolueessa kriittisinä aikoina ennen avointa vallanottoa siksi, että muut eivät uskaltaneet toimia. Toisaalta ei myöskään riittävästi uskottu siihen, että yhteenotto olisi ylipäänsä ollut enää vältettävissä. Lundbergin otteet olivat olleet alusta asti niin määrätietoisia ja valtaan tähtääviä, että hänelle ei ollut oikeastaan käytössään perääntymistietä.

Turussa punakaarti oli varsin aseistamaton vielä 22.1.1918. Punaisten ottivat vallan käsiinsä Suomessa 26.1.1918. Rautatieasemat, lennätinkonttorit, Suomen pankki ja yksityiset pankit otettiin vallankumouksellisten joukkojen hallintaan. Lundberg esitti Turun puolue-elimille 27.1.1918, että on tehtävä suunnitelma vallan siirtämiseksi työväelle.

Turun vallankumoukselliset työväenjärjestöt asettivat 29.1.1918 paikallisen vallankumousohallinnon johtoon toimeenpanevan elimen, joka nimitti hallintolaitoksiin komissaareja niiden toimintaa valvomaan. Nimityksissä Lundbergin vaikutusvalta oli merkittävä. Komissaareiksi nimitettiin useita hänen edustamansa ruotsinkielisen työväen yhdistyksen jäseniä. Lundbergin asema Turussa ei näin perustunut yksinomaan hänen vakuuttavaan ja radikaaliin puheeseen esiintymistaitoonsa. Hän kykeni asettamaan luotettavia kannattajia hallinnon avainpaikoille Turussa, joista monet olivat siitä työväen yhdistyksestä, jossa Lundberg oli puheenjohtaja.

Lundbergin linjana oli myös se, että omien joukossa kurittomasti

esiintyneitä oli tarvittaessa rangaittava kuoleamalla. Hän kykeni toimimaan täysin kylmäverisesti, jos hänen asemansa joukkojen johtajana asetettiin kyseenalaiseksi. Hän oli kurinpitäjänä ankara, joka saattoi ampua ihmisen, joka ei totellut hänen käskyään.

Insinöörimurhat

Lundberg onnistui valtakautensa aikana säilyttämään ilmeisesti kovilakin otteilla Turussa kohtuullisen rauhalliset olot. Väkivallan tekoja Turussa tehtiin sinä aikana varsin vähän. Niin sanotut insinöörimurhat olivat kuitenkin merkittävä poikkeus punavallan aikana. Murhilla oli todennäköisesti myös hyvin laajakantoiset seuraukset. Ruukin patruuna **Albert von Julin** Perniön Kosken kylästä, valkoisten ylipäällikön C. G. E. Mannerheimin äidin veljen poika, Mathildedalin ruukin isännöitsijä, insinööri **Herman Hellén**, Teijon ruukin isännöitsijä, insinööri **Kristian Ström** sekä insinööri **Alvar Johansson** Kosken ruukista löydettiin ammuttuina juutalaisten hautausmaalta Skanssin alueella 26.2.1918.

Teko tuomittiin voimakkaasti punavallan aikaisissa lehdissä. Tapaus asetti vallankaappauksen moraalisen selkärangan koetukselle, tai jopa uskoivat väkivallattoman yhteiskunnan ihanteisiin. Myöhemmin selvisi seuraavanlainen tapausten kulku:

Punakaarti oli ottanut koko Perniön Kosken kylän hallintaansa helmikuun alussa. Kylän maat kuuluivat kokonaan von Julineille. Albert von Julin oli myös Teijon ja Mathildedalin ruukkien vastaava johtaja. Sikäläisen punakaartin jäsenistö oli värvätty etupäässä paikallisesta työväenyhdistys Riennonista. Punakaartia johti **Jalmari Ahovaara**, joka oli ammatiltaan kirvesmies. Asukkaita kylässä oli kaikkiaan 500. He olivat kaikki tavalla tai toisella riippuvaisia ruukinpatruunasta.

Isännöitsijä Ström lähti rekikyydillä Teijosta 22.2.1918 Kosken kylään kello 12:00. Mathildedalista mukaan tuli myös sikäläinen isännöitsijä Hellén. Matkan tarkoituksiksi he olivat kertoneet punakaartille, että he menivät hakemaan rahaa palkanmaksuun von Julinilta. Kun he saapuivat Koskelle, punakaartilaiset saattoivat heidät von Julinien herraskartanoon kysellen aluksi sitä, miksi Ström oli tullut Koskelle. Vain Hellén oli puhelimitse pyytänyt punakaartilta luvan tulla Koskelle.

Kartanosta johtajat vietiin vallankumoustuomioistuimeen Perniöön työväenyhdistys Riennon tiloihin. Mukaan oli otettu myös kartanon tilanhoitaja Johansson. Ilmeisesti siellä tehtiin päätös siitä, että johtajat viedään junalla Turkuun ja heidän kohtalonsa ratkaistaan vasta Turussa. Saattojoukkona olleet punakaartilaiset veivät vankinsa Turkuun saavuttuaan Vartiovuorenmäellä olevaan observatoriorakennukseen,

jossa sijaitsi punakaartin päämaja. Paikalla oli kolme päivystävää punakaartilasta, jotka tunnistamisen jälkeen osoittivat vangittujen saattojoukoille paikan, jonne vangit tulee viedä ammuttavaksi. Vangit ammuttiin 22.2. – 23.2.1918 välisenä yönä Skanssin mäellä lähellä juutalaisten hautausmaata. Punakaartilaiset matkustivat takaisin Perniöön 23.2.1918.

Kuka tai ketkä päättivät vankien teloitamisesta, on avoin kysymys. Lundbergin rooli tapahtumissa on epäselvää. Vallalla on käsitys, että teloituspäätös ei ole punaisen puolen johdon tekemä, vaan se on syntynyt ruohonjuuritasolla johtuen joukkojen järjestäytymättömyydestä ja omavaltaisuudesta.

Ahvenanmaa ja punavallan loppu Turussa

Eurooppa oli sodassa. Suomi oli joutunut sisällissodan tilaan runsaan puolentoista kuukauden kuluttua siitä, kun Eduskunta oli hyväksynyt itsenäisyyttä koskevan julistuksen äänin 100 - 88. Maassa oli runsaasti venäläisiä sotajoukkoja, eikä Suomen valtiolla ollut omaa järjestäytynyttä sotaväkeä.

Turun edustalla oleva Ahvenanmaan saaristo kiinnosti aseman sa takia Itämeren valtioita, erityisesti Neuvosto-Venäjää, Saksaa ja Ruotsia. Ahvenanmaalla oli syntynyt ajatus siitä, että saariryhmän tulisi liittyä mieluummin Ruotsiin kuin epävakaiseen suomenkieliseen Suomeen.

Sisällissodan puhjettua Lounais-Suomen suojeluskunnan joukko-osastot olivat jääneet rintamalinjojen taakse Uuteenkaupungin. Murtautukseen pois tukalasta asemastaan joukot lähtivät Uudestakaupungista 7.2.1918 jäätä myöten Kustavin kautta Ahvenanmaalle ottaakseen samalla alueen hallintaansa venäläisiltä joukko-osastolta, ollen samalla yhteydessä Ruotsiin jatkoyhteyksien järjestelyjä varten. Ahvenanmaa tarjosi reitin päästä Ruotsin kautta muun valkoisen puolen sotavoimien yhteyteen.

Suojeluskunnan joukot saavuttivat tien Maarianhaminaan 14.2.1918, kun Prestön lennätinasema vallattiin venäläisiltä. Suomalaiset ja venäläiset joukot kävivät kaksi taistelua Ahvenanmaan Godbyn kylässä. Jälkimmäinen yhteenotto tapahtui 19.2.1918. Siihen osallistui venäläisten puolella myös Turusta tullut punakaartin 200 miehen joukko-osasto Arbetet-lehden perustajiin kuuluneen Walter Borgin pojan **Harry Borgin** johdolla. Hänestä tuli näissä taisteluissa turkulaisten punaisten taisteluissa ensimmäisenä kaatunut punakaartilainen.

Ruotsin kuningas antoi 13.2.1918 maansa merivoimille luvan nousta maihin Ahvenanmaalle. Joukkojen tehtäväksi määrättiin rauhan turvaaminen Ahvenanmaalla. Godbyn taistelujen jälkeen ruotsalaiset esittivät

20.2.1918 suojeluskunnan edustajille uhkavaatimuksia siitä, että jos suomalaiset eivät lopeta taistelutoimiaan ja luovuta aseita ruotsalaisille, suomalaisia joukko-osastoja ei siirretä Ruotsiin edelleen kuljetettavaksi Suomeen. Järjestelyyn kuului lisäksi se, että venäläiset kuljettiin Ruotsin kautta Neuvosto-Venäjälle ja punakaartilaiset Turkuun.

Suojeluskuntalaiset suostuivat ehtoihin, joskin se aiheutti heissä katkeruutta. He katsoivat olleensa valkoisen Suomen joukkojen ylipäällikön Mannerheimin asialla, ja että ruotsalaiset välittäessään viestejä Mannerheimilta, olivat johtaneet heitä tarkoituksellisesti harhaan saadakseen heidät hyväksymään ehtonsa. Joukot poistuivat Ahvenanmaalta luovutettuaan aseensa sopimuksen mukaan Eckerössä 24.2.1918.

Kun suojeluskunnan joukot olivat poistuneet Ahvenanmaalta, saksalainen laivasto-osasto nousi maihin Ahvenanmaan Eckerössä 5.3.1918, kun se ensin oli neuvoteltu saarella olleiden ruotsalaisten joukkojen kanssa. Punaisten valtakunnallisella johdolla oli tieto saksalaisten tulosta jo 4.3.1918, kun saksalainen laivasto-osasto oli jääkenttien keskellä Gotlannin lähistöllä. Johto päätti lähettää **Yrjö Sirolan** Turkuun neuvottelemaan paikallisen punaisen johdon kanssa siitä, miten saksalaisten tulon tulisi suhtautua. Turussa oli alkanut liikkua huhuja saksalaisten tulosta ja pelättiin, että huhut aiheuttavat levottomuutta kaupunkilaisten keskuudessa.

Sirolan johdolla Turussa käydyissä neuvotteluissa päädyttiin 10.3.1918 esittämään saksalaisille ehdotus neuvottelutapaamisesta. Ehdotuksen oli allekirjoittanut myös Turkuun majoitettujen saksalaisten invalidien edustaja. Vastaus tuli jo seuraavana päivänä. Saksalaiset suostuivat tapaamiseen. Ehtona oli se, että neuvotteluvaltuuskunnan mukana tuodaan kaikki Turussa olleet 260 saksalaista invalidisoitunutta sotilasta. Heidän joukossaan oli 60 upseeria.

Saksalaisten ehtoon suostuttiin ja valittiin neuvotteluvaltuuskunta. Punaisten valtakunnallinen johto päätti asiasta 11.3.1918 ja myönsi valtuuskunnalle 20 000 markan määrärahan. Kolmihenkinen valtuuskunnan johtoon valittiin Georg Boldt, joka suostui tehtävään vasta pitkän taivuttelun jälkeen. Valtuuskunnan mukaan tuli myös ikään paikallisen valkoisen puolen edustajan tuomari **Kuno Alftan**. Hänen matkaansa perusteltiin sillä, että Alftan voisi toimia samalla valtuuskunnan kielenkääntäjänä. Matka tehtiin reillä, eikä laivoilla. Myös saksalaiset sotilaat kuljettiin reillä. Matkaan lähdettiin keskiviikkona 13.3.1918 ja perille päästiin seuraavan päivän iltana Eckeröhön, joissa saksalaisten laivat olivat. Neuvottelutapaaminen järjestettiin perjantaina 15.3.1918. Alftan oli tavannut sitä ennen saksala-

laisen neuvottelijan erikseen.

Boldtin tehtävä neuvottelijana oli toivoton. Saksalaiset totesivat, että heidät oli kutsunut Suomeen maan laillinen hallitus, ja että he eivät voisi keskustella valtuuskunnan kanssa laivastoyksikkönsä sotilaallisista tavoitteista. Boldtin oli mahdotonta vakuuttaa vastapuolta **Kullervo Mannerin** laatimalla selostuksella vallankumouksen välttämättömyydestä tai omilla moraalilla argumenteilla. Neuvottelijat lähtivät paluumatkalle jo seuraavana päivänä, lauantain ilmapäivällä 16.3.1918 suojanaan kolme saksalaista jääkäriä. Alftan jäi Ahvenanmaalle. Valtuuskunta saapui Turkuun maanantaina 18.3.1918.

Neuvotteluretki oli Boldtille henkisesti hyvin raskas. Hän menetti mielensä tasapainon matkansa seurauksena. Parin viikon päästä paluustaan hän joutui sairaalahoitoon ja myöhemmin saman vuoden kesällä kuoli sairaalassa Turussa 21.6.1918 toipumatta enää työkykyiseksi.

Seuraavassa kuussa 14.4.1918 saaristossa olleet valkoisten joukot saapuivat Paraisten kautta Turkuun ja punavallan aika päättyi kaupungissa. Lundberg toimi punaisten vetäytymisvaiheessa myös punakaartin paikallisena johtajana. Lundbergin vaimo ja hänen kolme lastaan jättivät Turun ensimmäisellä pakojonalla 8.4.1918. Lundberg itse poistui viimeisellä Turusta lähteneellä junalla 11.4.1918. Lundberg saatiin kiinni pakomatallaan lähellä Helsinkiä, Myrskylässä ja teloitettiin toukokuun 12. päivän vastaisena yönä Helsingissä 1918. Hänen perheensä säilyi hengissä ja palasi Turkuun vankeudesta 1920.

Timo Teinonen

Lähteet

Auer, Into. "Kun punainen edustajisto kävi rauhanneuvotteluja saksalaisten kanssa Ahvenanmaalle". *Suomen vapaus-sota*. 1935/3, s. 60 – 70.

Bondestam, Anna. *Arbetet. En tidning i Åbo på 1910-talet och människorna kring den*. Helsinki 1968.

Holmqvist, Carolina. "Isot sonnit kaatuvat". Teoksessa Ekberg, Henrik (toim). *Västnyländsk Årsbok 2003*. Västnyländska kultursamfundet.

Hämäläinen, Pekka. *Luokka ja kieli vallankumouksen Suomessa. Historiallisia tutkimuksia 107*. Suomen historiallinen seura. Suom. Eskelinen, Heikki. 1978.

Marjanen, Väinö. *Turun rintamapataljoona vapausodassa*. Turku 1928.

Paavola, Matti J. *Paavolan lapsia. Tarvasjoen Suurilan kylän Paavolan talon isäntiä ja emäntiä sekä heidän taustojaan ja jälkeläisiä*. Turku. 1998.

Siltala, Juha. *Sisällissodan psykohistoria*. Otava. Helsinki 2009.

Takala, Irina. "Vallankumouksen kurimus". *Kansan tahto*. suom. Mentero, Eero. 20.2.1992, 25.2., 26.2. ja 27.2.1992.

Tuomioja, Erkki. K. H. Wiik. *Itsenäisyysmies ja internationalisti. Elämäkerta vuoteen 1918*. Helsinki 10179.

Turun Nummenmäen Apteekki
Nummisbackens Apotek

Hämeentie 24, 20540 Turku
puh 02-276 4740
Avoimna: ma-pe 9-21.30
la 10-18
pyhäpäivinä 12-18

www.nummenmaenapteekki.com

SAUTILA OY

Turkulainen kuljetusyritys
kolmannessa polvessa

- Vaihtolavakuljetukset • Vaihtolavojen vuokraus • Koukkuvaihtolavakuljetukset yhdistelmäautoilla max. 120m³ • Sepeli-, sora- ja multatoimitukset • Lumiurakat
- Teiden kastelut • Nosturiauto kappaletavarakuljetuksiin • Lavettikuljetukset • Kaivuupalvelut
- Maa-ainesten kuorma- ja Pyöräkuormaajapalvelut

Riimukatu 11, 20380 Turku Puh. (02) 242 6416 Fax (02) 242 6335
0400 221 314 0400 221 316 email: sautila@sautila.com www.sautila.com

Nummenmäen Apteekin uusi apteekkari Jaana Vartiainen.

Nummenmäen apteekin uudet tuulet

ummenmäen Apteekin pitkäaikaisen apteekkarin **Mervi Inkisen** jäätävä eläkkeelle, aloitti tammikuun lopussa työnsä uusi apteekkari **Jaana Vartiainen**. Vartiainen on pitkä ja monipuolinen työkokemus apteekki-alalta ympäri Suomea. Hän on yli 25 vuoden aikana ehtinyt työskennellä farmaseuttina ja proviisorina eri apteekeissa sekä proviisorina lääketukukaupassa. Viimeiset kuusi vuotta Vartiainen on toiminut apteekkarina Alastaron apteekissa.

Nummenmäen Apteekin historia ulottuu 1950-luvun alkupuolelle. Apteekkarien työt ovat olleet huomattavan pitkiä, sillä Jaana Vartiainen on vasta liikkeen neljäs apteekkari. Eräs selitys tälle voi olla se, että apteekissa on Vartiainen mukaan hyvä ilmapääri henkilökunnan kesken.

Laadukas palvelu on avainasia

Apteekkarin lisäksi Nummenmäen Apteekissa työskentelee kaksi lääketyön-

tekijää, yksi farmanomi, proviisori ja seitsemän farmaseuttia. Henkilökunnan monipuolinen ikärakenne on rikkaus. Joukosta löytyy jopa työntekijä, joka on viihtynyt Nummenmäellä 50 vuotta!

Työntekijöiden päivä alkaa varhain aamulla tavaroiden purkamisella. Tarvitaan paljon työtä ennen kuin asiakas saa tarvitsemansa lääkkeen. Nummenmäen Apteekki kuuluu Avainapteekit -ketjuun, joten asiakkaalla on mahdollisuus liittyä avainasiakkaaksi. Lisätietoa saa apteekin henkilökunnalta tai osoitteesta www.avainapteekit.fi

Apteekilla on paljon pitkäaikaisia vakioasiakkaita, jotka ikänsä puolesta kaipaavat henkilökohtaista palvelua apteekin tiskillä. Vaikka Vartiainen on valmis muutoksiin, hän pitää erittäin tärkeänä huomioida myös vanhemman ikäpolven asiakkaat. Ystävällinen ja laadukas palvelu onkin Nummenmäen Apteekin valtti, kuten toimittaja on itse apteekissa asioidessaan havainnut.

Paljon keskustelua herättänyt eResepti, otettiin ensimmäisenä käyttöön Turussa Nummenmäen Apteekissa, jossa sitä myös etukäteen paljon testattiin ja kehitettiin. Vartiainen nimeää suurimmiksi muutoksiksi työuransa varrella juuri eReseptin ja koneellisen annosjakelun.

Kehittyvä apteekkiala

Nykypäivän kuluttajasta kuulostaa huvittavalta, että Vartiainen uran alkuaikoina apteekin asiakkaalle ei saanut antaa lääkeneuvontaa myytävästä lääkkeestä. Vasta 1970–80-luvun vaihteessa tuli apteekki-alalla murros ja henkilökunnalle tuli velvollisuus antaa lääkeinformaatiota. Nykyään reseptivaapaat käsikauppalääkkeetkin ovat asiakkaiden vapaasti itse valikoitavissa hyllystä, mut-

ta farmaseuttista asiantunte- musta on jatkuvasti asiakkaan saatavissa. Vielä 1970-luvulla kaikki lääkkeet olivat ns. tiskin takana.

Tietotekniikka on kehittynyt huimasti alkuaikoihin verrattuna, jolloin lääkeohjeet kirjoitettiin kirjoituskoneella ja hinnoiteltiin käsin. Muutaman vuoden käytössä ollut lääkerobotti nopeuttaa tiskillä työskentelyä. Työntekijän ei tarvitse enää nousta hakemaan lääkettä, vaan robotti työskentelee taukoamatta taustalla ja pudottaa valmiin paketin työntekijän viereen.

Nummenmäen Apteekilla on internetissä kotisivut, joita ollaan uudistamassa. Harkinnassa on myös sosiaaliseen mediaan, kuten Facebookiin liittyminen.

Vartiainen näkee apteekin hyvän sijainnin mahdollisuutena apteekin kehittämiseksi.

Lähellä ovat muun muassa yliopistollinen sairaala, Kirkkotien terveysasema, Ylioppilaiden Terveystieteiden keskus ja lääkäriasema Neo. Parkkipaikkoja on hyvin saatavissa apteekin edessä. Rakennuksessa on lisäksi pankkiautomaatti.

Rakennus on jo vanha, mutta parempia tiloja ei ole lähettyvillä saatavilla. Myös apteekin robotin siirto uuteen mahdolliseen paikkaan olisi suuri kustannus. Tavoitteena onkin siis säilyttää apteekki yhtä viihtyisänä kuin se tällä hetkellä on ja panostaa laadukkaaseen asiakaspalveluun.

Yhteispäivystys tuo asiakkaita ympäröivistä kunnista. Tämä edellyttää myös, että saatavilla on erikoisempiakin lääkkeitä. Turvatoimet apteekissa ovat hyvät, joten asiakas voi asioida turvallisilla mielin.

Teksti ja kuvat: Mirja-Riitta Salo

Taustalla näkyvä robotti on väsymätön apulainen.

Jäähdyttimet laseille

Toteuta haaveesi ja aloita uusi elämä ilman silmälaseja. Varaa aika maksuttomaan ennakoarvioon.

VOITA

500 € lahjakortti
ARVONTA
FACEBOOKISSA

(koskee molempien silmien laserleikkauksia)

TURUN SILMALASER

www.turunsilmalaser.fi
[facebook.com/turunsilmalaser](https://www.facebook.com/turunsilmalaser)
Silmäasema Silmäsaaraala
Yliopistonkatu 27 • Puh 020 712 2365

NUMMENMÄEN APTEEKKI

Aukioloajat: Hämeentie 24
Ma - Pe 9 - 21.30 20540 Turku
Lauantaisin 10 - 18 Puh. 02 276 4740
Pyhäpäivinä 12 - 18

www.nummenmaenapteekki.fi

Muistoja apteekin alkua ajoilta.

Lakipalvelu Leinonen

Puh 040 7425 061

MAUKKAAT ANNOKSET
NOPEA PALVELU
ISOT PARKKITILAT

Grillattu broileri

8€

ORIKEDON TAVERNA

Avoinna joka päivä klo 10-22

Vanha Tampereentie 137 Turku, p. 02 2550 145 www.orkedontaverna.fi

WIKLUNDIN APTEEKKI

Maarian Myllyojalla Tapahtuu
c/o Marja-Liisa Haapa-aho
Paimalantie 374, 20460 TURKU
ks. www.goldenage.fi/ruusuportti
ruusuportti@gmail.com
Tilaisuudet järjestää Ruusuportti ry
Tervetuloa

Wc-, käsi- ja muut pehmpaperit, henkilöhygieniatuotteet. Kaikki siivousaineet – ja välineet. Hyvät ohjeet kaupanpäälle. Nouda tai tilaa. Yrityksiin rahtivapaa toimitus.

Papyrus Supplies Oy
Orikedonkatu 23, 20380 TURKU
02 2510 231
Avoinna ark. 7.30–16.30

PAPYRUS SUPPLIES

Tukku- ja vähittäismyymälä

www.siistipiste.fi

TVT Asunnot Oy:n tiedotustilaisuus

Turun suurin vuokranantaja, Turun kaupungin kokonaan omistaman TVT Asunnot Oy järjesti 29.11.2013 tiloissaan lehdistötilaisuuden, jossa yhtiön toimitusjohtaja **Teppo Forss** kertoi yhtiöstään ja sen ajankohtaisista asioista. KoroiSet-lehti oli kutsuttu tilaisuuteen. Lehden levikkialueella TVT on merkittävä toimija ja monen alueen asukkaan vuokranantaja erityisesti Halisten alueella.

Yleistä yhtiöstä

Yhtiöllä on kaikkiaan 11 000 asuntoa, joissa asuu yhteensä lähes 20 000 asukasta. Yhtiön asuntokanta on Turun kaikista asunnoista 10 prosenttia ja vuokra-asunnoista 25 prosenttia. Liikevaihto on noin 70 miljoonaa euroa vuodessa.

Yhtiön omistaja, eli Turun kaupunki odottaa yhtiöltä kohtuullista tuottoa sijoittamalleen pääomalle. Lisäksi kaupunki odottaa, että yhtiön osuus kaikista vuokra-asunnoista säilyy 5 prosenttiyksikön vaihteluvälillä rajoissa. Tämä tarkoittaa sitä, että yhtiön on tuotettava keskimäärin noin 100 uutta asuntoa vuodessa. Edelleen kaupungin lähtökohtana on, että yhtiö tuottaa uusia asuntoja ja luopuu vanhoista, yleisiä taloudellisia suhdanteita tasaavasti. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että yhtiö tuottaa uusia asuntoja taloudellisesti vaikeina aikoina ja luopuu asunnoista erityisesti silloin, kun talous kukoistaa.

Yhtiö tarkoituksena on yleisellä tasolla vaikuttaa toimialueellaan asumisolosuhteita tasaavasti. Tämän mukaisesti pyritään siihen, että ihmisen asumisesta ei voisi päätellä, mikä on hänen yhteiskunnallinen asemansa. Yhtiö saa toiminnalleen tätä tarkoitusta varten Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuselta (ARA) muun muassa korkotukea. ARA myös valvoo yhtiön toimintaa.

Tämän tarkoituksen tulisi ilmetä yhtiön toiminnassa käytännössä siinä, että asukkaat saavat hyvää asumisen laatua kohtuulliseen hintaan, asukkaat valitaan sosiaalisiin perusteisiin, asuinyhteisöjen toimivuuteen kiinnitetään huomiota, ja asukkaita kohdellaan tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti. Ajatuksena on, että näin toimien yhtiön toiminta hyödyttää suoraan ja välillisesti alueensa sosiaalista kehitystä ja sitä kautta myös alueen elinkeinoelämää. Huono asuntotarjonta aiheuttaa tyytymättömyyttä, joka voi kärjistyessä johtaa mellakoihin.

Yhtiö soveltaa toiminnassaan lisäksi liiketoimintaperiaatteita ja kehittää omistajan varallisuutta ja huomioi hinnoittelussa toimintaan liittyvät riskit. Tähän on kaksi pääsyä. Ensiksi yhtiön toimintaa voidaan verrata näin muihin alalla toimiviin. Toiseksi toimintaa on näin tältä pohjalta helpompi kehittää tehokkaammaksi. Yhtiö yhdistää näin toiminnassaan talousajattelun sosiaaliseen asumiseen.

Yhtiö on yleishyödyllinen, mikä tarkoittaa sitä, että yhtiö tuottaa yhteiskunnan kehittymisen kannalta arvokkaita asioita sääntöjen ja määräysten mukaisesti, turvaa toimintansa taloudellisesti ja tuottaa omistajilleen kohtuullisesti. Tämän yleisen hyödyn mittarina on se, missä määrin ihmiset haluavat muuttaa yhtiön asuntoihin.

Asukkaista ja asukkaiden valinnoista

Hakemuksia yhtiön vuokra-asuntoihin jätetään vuosittain noin 8 000. Asukkaista vaihtuu vuodessa noin 20–25 %. Helsingissä vastaava luku on 10 % ja Oulussa 30 %. Etusijan saa hakija, jonka asema on syystä tai toisesta heikko, ja jolla on kiireellinen asumistarve. Asunnon saamisen edellytyksenä on, että asuntoa tarvitaan kotikäyttöön, asunnon hinta on sopiva maksukykyyn nähden, hakijan asumis- maksuhistoria moitteeton ja hän käyttäytyy asiallisesti.

Kussakin asuinsohteessa tavoitteena on se, että sellaisia ihmisiä, jotka käyttäytyvät tavalla tai toisella selvästi muista poikkeavasti, voi olla mukana, mutta ei enempää kuin 2–3 prosenttia kaikista asukkaista. Äidinkielenään muuta kuin suomea ja ruotsia puhuvien määrän kriittisenä rajana yhtiö pitää 20 prosenttia. Yhtiön kokemus on se, että nämä ovat tietynlaisia yhteisöllisiä erilaisuuden sietorajoja.

Hakijoista joka kolmas saa TVT:lta asunnon.

Tämä aiheuttaa välillä tyytymättömyyttä. Hakijoilla tärkeitä asioita ovat asunnon hinta, asunnon koko ja sijainti sekä joukkoliikennedytykset. Huoneiston kunto, laatu ja turvallisuus sekä asuinyhteisö kokonaisuudessaan ovat myös tärkeitä asioita. Yhtiö korostaa sitä, että asunnon hakijan odotukset huoneistosta eivät saa liikaa poiketa niistä kokemuksista, mitä hän sitten asunnossa asuessaan saa. Poikkeamat huonompaan suuntaan merkitsevät tyytymättömyyttä asukkaista.

Asukkaiden valinta on vaikea prosessi. Prosessia pyritään helpottamaan sillä, että asiakasta pyritään kunnioittamaan ja välttämään sitä, että hän voisi kokea tulleeensa syrjityksi. Arviot hakijasta perustuvat aina kahden hengen havaintoihin. Valintaprosessia tulee helpottamaan se, että ARA on tekemässä opasta asukkaiden valintaan.

Yhtiön toimitusjohtaja Teppo Forss korostaa sitä, että heille ei ole tärkeintä olla oikeassa. Jos osoittautuu, että yhtiö on toiminut väärin, yhtiö on valmis muutokseen. Tärkeää on myös huomata, että yritys ei ole viranomainen. Forss korostaa myös sitä, että aggressiivinen käyttäytyminen voi olla hätähuuto yksilön vaikeasta tilanteesta, eikä se ole aina näin tarkoitukseista pahantuottamista.

Asukkailla on lainmukainen oikeus osallistua asumista koskevaan päätöksentekoon. Ongelmia tuottaa Forssin mukaan se, että asukkailla on usein intoa enemmän kuin tietoa. Yhtiössä on kuitenkin onnistuttu kehittämään hyvä toimintamalli. Vuoropuhelu on merkittävä. Asukkaita kuunnellaan. Jos näkemykset ovat täysin ristissä, yhtiö ei vie asioita eteenpäin väkisin. Forss huomauttaa, että muutama yksittäinen henkilö voi olla hyvinkin äänekäs. Mutta ennen johtopäätöksiä on hyvä selvittää, ketä hän edustaa ja minkälaisesta asiasta kulloinkin on kysymys.

Yhtiön asukkaista yksi kolmasosa elää avun varassa. Asukasneuvonta on yhtiön toiminnasta keskeistä. Asumista koskevat ongelmat pyritään ratkaisemaan asukkaan kotona, eikä siirtää niitä yhteiskunnan muun toiminnan piiriin. Yhtiö ei sovittelle naapuruston välisiä riitoja. Pyrkimyksenä

TVT Asunnot oy:n toimitusjohtaja Teppo Forss kertomassa ajankohtaisista asioista.

on asukkaisiin nähden oikeudenmukainen kohtelu. Yleishyödyllisen tavoitteen saavuttamisen kannalta tärkeää on myös se, että asukkaat kokevat kotinsa ja asuinyhteisönsä turvalliseksi.

Yhtiön toiminta-ajatuksena on Forssin mukaan se, että toimintaa on kehitettävä pitkäjänteisellä, kestäväällä ja turvallisella toiminnalla. Viestintä on tässä suhteessa avainasemassa. Siinä on pyrittävä asialliseen, kunnioittavaan, asioihin perehtyvään ja asukkaiden turvallisuuden tunnetta vahvistavaan tapaan. Kehittäminen on tapahduttava tasapainossa ympäristön kanssa sellaisella ajatuksella, että jatkossa asiat hoituvat taas paremmin.

Ajankohtaista

Yhtiö korottaa vuonna 2014 vuokria keskimäärin 2,2 prosenttia. Korotuksesta on 0,7 prosenttiyksikkö kustannuksia, jotka syntyvät pitkään asuneiden asukkaiden huoneistojen uusimisesta, päivittämisestä. Muu osa johtuu kustannusten kasvusta. Vuokrantarkistuksissa otetaan huomioon se, miten helposti kukin asunto on ylipäänsä vuokrattavissa. Vuokrankorotuksen vaihtelevat näin asunnoittain, erot enintään kuitenkin 35 euroa/kuukausi.

On havaittavissa, että epävarmuus omasta taloudesta heijastuu ihmisten käyttäytymisessä. Vuokrankorotuksista on keskusteltu asukastoimikunnissa. Siellä on yhteisesti todettu, että asumiskustan-

nukset nousevat jatkuvasti enemmän kuin tulot. Näin asumiskustannusten osuus on kasvamassa liian suureksi käytettävissä olevista tuloista. Yhtiön näkemys on, että asumiskustannukset eivät saisi ylittää 40 prosenttia asukkaan käytettävistä tuloista. Yhteinen toivomus onkin se, että asumiskustannukset saisivat nousta vain samassa määrin kuin tulotaso. Kaikessa tähän asiaan vaikuttavassa päätöksenteossa olisi pyrittävä tähän tavoitteeseen. On myös otettava huomioon, että ihmiset haluavat nykyistä parempaa asumisen tasoa.

Forss arvioi ihmisten kokemuksia vuokran tasosta ja vuokran korotuksia sillä, että yhtiö seuraa niitä syitä, millä perusteella asukkaat muuttavat pois yhtiön asunnoista. Näiden tilastojen mukaan harva muuttaa korkeiden vuokrien takia. Yhtiöstä johtuvista syistä muuttaa vain muutama.

Yhtiöllä on TV- ja laajakaistajärjestelmien rakentaminen työn alla. Tämä merkitsee samalla sitä, että taloista ulospäin näkyvistä lautasantenneista voidaan luopua. Forssin mukaan samat ohjelmat saadaan kaapeleja myöten. Yhtiö on päättänyt luopua lautasantenneista vuonna 2015.

Teksti ja kuva: Timo Leinonen

Nettiosoitteissa www.rinta-jouppi.com ja www.auto.fi on

yli
2000
vaihto-
autoa

ja

yli
350
matkailu-
ajoneuvoa

Kaikista voit tehdä kaupat myös meillä. Tervetuloa!

Rinta-Joupin Autoliike Oy

60 vuotta koko kansan autokauppaa Avoimna: ma-pe 9-18, la 10-15 Huolto: 020 777 2406 Varaosat: 020 777 2406 Automyynti: 020 777 2430 Piiskakujalla 10 Turku

Maarian partiotoiminta kukoistaa

Retkeilyä, viikoittaisia koloiltoja, ensiaputaitoja, luonnossa liikkumista, leikkejä ja vauhdikasta menoa. Kaikkea tätä ja paljon enemmän tarjoaa harrastus nimeltä partio.

Maarian seurakunnan alueella toimii neljä innokasta lippukuntaa, Maarian Kämmevät, Maarian Tähdät, Koroisten Sarpiot ja Koroisten Ritarit. Lippukunnat järjestävät toimintaa lähes kaikenikäisille; mukaan pääsevät kaikki ekaluokkalaisista aikuisiin. Tällä hetkellä lippukunnissa on mukana yhteensä noin 400 partiolaista.

Partion perusideana on kasvat-
taa lapsista ja nuorista aktiivisia ja vastuunsa kantavia aikuisia. Tähän tavoitteeseen pyritään monipuolisen toiminnan ja iän myötä kasvavien vastuutehtävien avulla. Esimerkiksi erilaiset seurakunnan kanssa yhteistyössä tehtävät asiat ovat omiaan juuri aktiivisuuteen ja vastuullisuuteen kasvattamisessa. Vuosittainen yhteistyö Yhteisvastuukeräyksen merkeissä ja Maarian Kämmevöiden osallistuminen hautausmaan

kynttilöiden keräämiseen joulun pyhien jälkeen ovat loistavia esimerkkejä yhteistyön voimasta.

Harrastuksen keskiössä ovat kaikki luonnossa liikkumiseen liittyvät taidot, joita harjoitellaan koloiltojen lisäksi erilaisilla retkillä ja leireillä. Retkiä ja leirejä järjestetään sekä pienissä että isoissa porukoissa. Esimerkiksi viime kesänä järjestettiin kaikkien Maarian alueen partiolaisten yhteinen kesäleiri Taivassalon Tipp-sundissa. Mukana leireilemässä oli parhaimmillaan lähes sata leiriläistä.

Hienoa partiossa on se, että siitä voi tehdä juuri itsensä näköisen harrastuksen. Pienestä pitäen partiolaisten pääsevät vaikuttamaan siihen, mitä koloilloissa ja retkillä tehdään. Mahdollisuudet ovat rajattomat, kun tarjolla on kaikkea askartelusta valokuvaamiseen, suunnistuksesta

Partiotaitokilpailuissa ehtii välillä herkutellakin.

kokkailuun ja ympäristön suojelusta liikuntaan. Iän karttuessa valinnanmahdollisuudet lisääntyvät, kun tulee ajankohtaiseksi päättää, ryhtyykö johtajaksi jollekin ryhmälle vai

osallistuuko esimerkiksi erilaisiin projekteihin. Aikuisenakin partiota voi siis harrastaa juuri sen verran kuin itse haluaa.

Sen lisäksi, että partiossa on kai-

kille lippukunnille yhteisiä piirteitä retkeen ja koloiltoineen, on kaikilla lippukunnilla myös omia perinteitä. Maarian Kämmevät järjestävät vuosittain itsenäisyyspäivän partiokirkon ja Maarian Tähdät koko perheen luontopolun, Koroisten Sarpiot retkeilevät koko lippukunnan voimin jouluretkellä ja Koroisten Ritarit järjestävät syksyisin koko lippukunnan yhteiset Säätypäivät. Paljon on siis meneillään jatkuvasti ja tapahtumia riittääkin lähes jokaiselle viikonlopulle ympäri vuoden.

Jos kiinnostuit lähtemään mukaan kokeilemaan partiotoimintaa, käy nettissä osoitteessa www.partioon.fi ja etsi sieltä sinulle sopivimman lippukunnan yhteystiedot. Mukaan otetaan mielellään niin uusia lapsia kuin aikuisiakin.

Teksti ja kuvat:
Henna Jagt / Maarian Kämmevät

Partiossa menoa ja meininkiä riittää kaikista pienimmillekin.

Partiossa kaikenikäiset retkeilevät sulassa sovussa.

PERMAKULTTUURI-keskus/EKK ry Koroisilla

Koroisten maatilalla vuodesta 2007 pyörinyt LUMO-keskus (luonnonmateriaaliosaa-keskus) ja sunnuntaisin Kahvila Koroinen tiivistävät nykyistä monipuolista toimintaansa ”permakulttuurikeskus”-ajatuksella. Pari kertaa viikossa toimiva Luomukassi-puoti avautui marraskuussa 2013. Sieltä voi ostaa mukaan luonnonmukaisesti tuotettuja hedelmiä ja vihanneksia ym.

Toimintamme on monimuotoista ja asioita sovitaan yhteen kokonaisvaltaisesti. Permakulttuurin tärkein eetos on jäljitellä luontoa ja toteuttaa kestäviä järjestelmiä. Elävän Kulttuurin Koroinen yhdistyksen ohjelman tapahtumat ovat vetäneet runsaasti väkeä. Vuosittain toistuvia isompia tapahtumia ovat olleet Laskiastapahtuma helmi-maaliskuussa, Puutapahtuma huhtikuussa, Koroisten Kyläjuhlat elokuussa ja Sadonkorjuu-tyyppiset tapahtumat syksyllä. Ympäri vuotta on järjestetty kursseja ja toimintaa mm. historiasta, luonnonmateriaalien monipuolisesta hyötykäytöstä, villivihanneksista, luonnonmukaisesta ruuasta, perinnetaidoista.

Maaliskuun ohjelmaa:

Kahvila Koroinen sunnuntaisin klo 12–16 ja **Luomukassi-puoti** avoinna su 12–16 ja ke 16–19.

Kundaliinijoogaa maanantaisin klo 18–20 salissa. **Kantele-kerho** kokoontuu joka toinen keskiviikko, tied. minna@minnahokka.com

La-su 8.-9.3. klo 10–17 Permakulttuuri-johdantokurssi Kurssilla opitaan mm. permakulttuurisuunnittelun menetelmiä, luonnontuntemusta ja -havainnointia sekä permakulttuurin periaatteita elävillä opetusmetodeilla. Vetäjinä Joel Rosenberg ja Tanja Korvenmaa. Kurssilla tutustutaan myös kurssilaisten omiin projekteihin ja verkostojen syntyä.

Vinkejä niin maatilatason hankkeisiin kuin ketteriin kaupunkiprojekteihinkin.

Kurssin hinta on 80€ (sis. kasvislounaan molempina päivinä)

Ilmoittaudu täältä: http://www.eventilla.com/permakulttuuri_maalis2014

Pe 14.3. Permakulttuuripäivä os. Sepänkatu 1 Monitori. Kaikille avoin koko päivän kestävä luentopäivä. Ohjelmassa esitelmää ja keskustelua.

Rakesh Bhambri: Designing a sustainable lifestyle the permaculture way. Low maintenance food growing.
Bheki Matambo Ngobese: African environmental problems and solutions.

Joel Rosenberg: Kaupunkiviljely.

Ossi Kakko: Villivihannekset.

Tuomas Mattila: Regeneratiivinen maanviljely.

Vapaa pääsy!

La-Su 15.–16.3. Koroisilla Permaculture design jatko-opiskelua. Ilm. ja tied. koroinen@gmail.com
Tule mukaan toimintaan.

Tied: koroinen@gmail.com

Seuraa tapahtumia/liity Facebookissa: Kahvila Koroinen, www.koroinen.org

Elävän Kulttuurin Koroinen ry:n 2014 jäsenmaksut 5€ (opisk, eläkel, työttömät), 10€ tai 20€ (kannatusjäsenmaksu)
Tilille: Liedon Osuuspankki FI 4147130010023661

Rakesh Bhambri:

“Permaculture is about creating a culture of permanence, where we all support each other and allow each other to flourish. The principals are based on a blend of ancient as well as new knowledge, ethics and common sense. The design process is logical, methodical, scientific and yet very imaginative and creative, and is therefore accessible for all to learn and impairment.

The main ethos of permaculture is to mimic nature to create self sustaining systems, which require as few external inputs as possible to create diverse, healthy systems whilst nourishing all components of the system, be it plants, animals and people in a food growing system or staff, management, customers and Earth's resources, in a business.”

Permakulttuurin periaatteet ovat ihmisistä välittäminen, luonnon kunnioitus ja resurssien reilu jako.

Teksti ja kuva: Outi Tuomela

Puutarhan pyhimys

Monet yksityiskohdat pihossa tekevät tontista mielenkiintoisen. Kasvimaailman valinta kerralla tai vuosien mittaan on kuin kertomus omistajansa esteettisestä mausta ja tavoitteista ympäristön parantamiseksi. Puut ja pensaat eivät kehity kuitenkaan niin kuin oli toivottu kuvia katsellessa ja taimia hankittaessa, tai sitten on leikkausinto loppunut ja hallittu luonnontila päässyt vallalle.

No, tontin ja pihamiljöön rakentelu on loputonta puuhaa ja monista pirun mielenkiintoista, kunhan pääsee perusasioista jyvälle. Nostaahan satsattu työ koko talon arvoa niin sisä- ja ulkoalueiden parantamisen kuin ulkoalueiden hoidonkin puolesta.

Nyt kauppaan tulleet monet ryömiät ja tiheäkasvuiset havupuut, pensaat ja hillittykasvuiset pienpuut houkuttelevat uusiin ostoihin, istutuksiin ja kasvin vaihtoihin.

Eikä se jää tähän, vaan mukaan tulee eriväristä ja muotoista pystiä ja koristetta. Lintuja, tonttuja, sieniä ja erikokoisia figuureja sekä pikkueläimiä löytyy pihaa sulostuttamaan.

Onhan ne helppohoitoisempia kuin elävät kasvit, aiheissa olisi kuitenkin vielä toivomisen varaa.

Materiaalitkin ovat kylmään ilmastoon tuskin ajateltua jos ei ole selvää kiveä. Graniitista tehtyjä löytyy muutamia aiheita ja silloin on talvenkestävyys taattu, jos vaan toteutus miellyttää. Muistuu mieleeni eräs pystin ostaja, kirkonmies Uppsalan ulkopuolelta, joka päätti kerralla koristella tasamaa pihansa. Sienet ja pikkuaasit oli hankittu, myös pari ujoa neitsyttä keimaili jo jalustalla lähellä pääkäytävää. Minun tehtäväni oli valita sopivia kasveja verhoamaan jalustoja ja osittain alastonta peltotonttia, pystit eivät sitä tehneet, päinvastoin näytti piha todella paljaalta uusine hankintoineen.

Kuunilijan isot lehdet peittävät paljon ja pensaat kasvaessaan tekisivät salaperäisen sokkelokäytävistön, josta löytyisi kätkeytyneitä tonttuja ja neitsyitä vesipytty olalla.

Kaikki kasvoi hyvin kasvukauden aikana, patsaspinnan sammaloituminen ottaisi ehkä pari vuotta tai kauemmin, ja patina sulauttaisi pystien kelmeät pinnat paremmin pohjoismaiseen valoon. Näin puhuimme altaanilla kahvia maistellessa ja kasvua ihaillessa.

Ystävänä oli Kaliforniasta muuttanut Uppsalaa ja halusi näyttää kuinka tontti nopeasti asutetaan sekä ulkoa ja sisältä. Taideteokset oli hankittu paikallisesta liikkeestä ja ulkotiloihin tarkoitettuja, naapurien kommentit olivat yleensä kiittäviä ja odottavia.

Kasvit kuihtuivat syksyllä ja pakkasen puri viimeiset marjaomenat tilhien avustamana ystävänä pihasta. Tilhit, joita hän kivenkovaan väitti papukaijoiksi, eikä uskonut niiden pesivän pohjolassa. Lumen parantaessa daaminen muotoa erikoisen viehkoksi pääkäytävän varrella.

Välillä lumi peitti pensaat ja katot, sulaen välillä pois aivan kuin meillä Turussa on talvisin tapana. Tuntui kuin figuurit olisivat eläneet kun seurasi talven käsittelyä. Huurre puuteri erikoisesti neitsyeet, se ikään kuin kasvoi ulos ruumiinosista, puuteroiden ja pehmentäen jo ennestään herkulliset muodot ylimaallisen kauniiksi. Valkoisia hohtavia papittaria kuin antiikin

saduissa hohtivat ne helmikuussa.

Kevät tuli ja kylmyys väistyi vähitellen paljastaen urheat lumikellot pystien juurella, pienten yöpakkasten kera ne mursivat yöroudan, loistaen kevään ensi aineet. Tuskin olivat ilmat asettuneet ja puutarhatuolit kannettu altaanille niin alkoi tapahtua. Ennen niin viehko ilme neidolla muuttui päiväpäivältä. Puolet daamin naamasta valui pois, käsistä putosi sormia kuin spitaaliseen ja embare luisakahti jalkoihin olalta. Toinen kesä olikin sitten pysteille aivan liian kuuma jos talvi oli ollut kylmä, murusten vieressä joka sateen jälkeen runsaana kasvoilta muuttaen patsaan kasvot yhtä ilmeikkääksi kuin vanhan äitini leipälapio.

Kannattaa tarkistaa hankittaessa, että koriste kestää Länsi-Suomen ilmastoa ja jos epäilee mate-

riaalia eikä tunne sitä, jää ilo yhtä lyhyeksi pystistä kuin muuttolintujen vierailut ja pesimiset tontilla.

Itse toivon enemmän mielikuvitusta koko valikoimaan, että suomalaiset pihat saisivat jotain omasta tarustosta koristeiden joukkoon, vaikka mini Havis Amanda tai Väinämöinen harppunsa kanssa. Ehkä itse valitsisin, jos valikoimaa on, kunnon graniitista tehdyn puutarhan pyhimyksen. Näinkin muutamia sopivan kokoisia Rooman ulkopuolella eräässä liikkeessä. Vahinko vain, sieltä ei löytynyt meidän pyhää Henriikkiämme, ja se massa josta patsaat oli tehty, ei näyttänyt aidolta kivetä eikä edes kuululta marmorilta jolla Helsingissä taloja päällystetään. Olen mielestäni huomannut selvää pienen kulttipaikan puutetta kun olen synnännyt ihmisten pihvoja, ja

tarkoitukseen sopiva esine ei ole tatti taikka aasi vaan tunnistettava hahmo, joka lisää ajatuksen lentoa silloin kun on aika pysähtyä filosofoimaan ja mietiskelemään omassa puutarhassa. Ottaen samalla aikaa työn lomassa miettien minkä oksan minä annan kasvaa ja onko jo aika kaataa tuo vanha täysin palvelut Astrakaani, vai annanko puuvanhukseksi vielä pari vuotta aikaa, onhan sen isoisä istuttanut ennen sotaa.

Kunnon selvä reliefi jäätymistä kestävästä kivistä tai mukavalla motiivilla olisi hyvä lahja monelle laiminlyödyille tuttavalle, jos hinta- ja laatusuhde vain on sopiva, niin uskon että kaupat syntyvät.

Arno Kasvi

Pasi Leno

YY KAA KOO NEE

Lokerot:
keräyskartonki
keräyspaperi
lasi ja pienmetalli
pakkausmuovi

LAJITTELU KÄY HELPOSTI KUIN YHTEENLASKU.

Nelilokero on oma keräyspiste kotipihallasi. Unohtaa jätteiden turhat välivarastoinnit ja lajittele ne suoraan nelilokeroiseen astiaan!

Tyhjennyksen hoitaa nelilokeroinen erikoisauto, joka pitää jätteet erillään ja kuljettaa ne hyötykäyttöön. Kun vaihdat Nelilokeroon, saat näppärän kierrätyspisteen ja teet ympäristölle palveluksen.

Kysy lisää asiakaspalvelustamme ja tee tilaus!

www.nelilokero.fi
010 636 6080

www.lassila-tikanoja.fi
 ► JÄTEHUOLTO JA KIERRÄTYS ► KIINTEISTÖHUOLTO JA -TEKNIikka ► SIIVOUS JA TUKIPALVELUT
 ► VIEMÄRIHUOLTO ► VAHINKOSANEERAUS ► PROSESSIPUHDISTUS ► YMPÄRISTÖRAKENTAMINEN

terveydeksi!

Kirjoittaja on Räntämäessä asuva lääkäri ja tietokirjailija.

Pidetään huolta koululaisten yönestä

Uusimman tutkimuksen mukaan myöhäinen nukkumaanmeno aika ennakoii huonompaa koulumenestystä. Yhdysvalloissa havaittiin, että jos yläkoulu- ja lukioikäisten nukkumaanmeno tapahtui myöhemmin kuin 23.15, heillä oli lisääntynyt riski menestyä koulussa muita huonommin. Samanlaisiin tuloksiin päätyivät myös australialaistutkijat, joiden mukaan illanvirkkujen menestys koulussa oli selvästi muita huonompaa. Voisiko asialle tehdä jotain?

Hollannissa tutkittiin univelkaisia koululaisia. Heidät satunnaistettiin kahteen ryhmään. Toinen ryhmä jatkoi nukkumaan menoa entiseen tapaan. Toisessa ryhmässä nukkumaan mentiin joka arki-ilta kahden viikon ajan viisi minuuttia edellistä iltaa ai-

kaisemmin. Aikaisempi nukkumaan meno johti aikaisempaan nukahtamiseen, pidempään yöuniin ja parempaan unen laatuun. Pidentyneen unen myötä myös masennusoireet vähenivät.

Pitempi yöuni auttaa myös painonhallinnassa. Yhdysvalloissa tutkittiin alakouluikäisiä lapsia, joista osa oli ylipainoisia. Heidät jaettiin kahteen ryhmään, joista toinen nukkui viikon ajan 1,5 tuntia pidemmät ja toinen 1,5 tuntia lyhyemmät yönöt. Viikon tauon jälkeen vaihdettiin ryhmien nukkumisaika ja toisinpäin. Pidempään nukkuvat lapset laihtuivat tutkimusviikon aikana keskimäärin noin 200 grammaa. Tutkijoiden mukaan tämä pieneltä tuntuva laihtuminen estää kuitenkin merkittävästi ylipainon kehittymistä.

Ihmistä on illanvirkkuja keskimäärin joka neljäs, aamunvirkkuja puolet ja loput sijoittuvat siihen väliin. Illanvirkut nukkuvat parasta unta, niin kutsuttua unen keskivaihetta, noin kello viiden aikaan aamuyöllä, kun aamunvirkuilla unen keskivaihe on jo ennen kello neljää. Illanvirkuille aikaisin herääminen on ymmärrettävästi vaikeaa ja aikainen aamuherääminen tuntuu väsymyksenä päivän kuluessa. Päiväunet ovatkin illanvirkkujen mieleen.

Aamuvirkkuja on perinteisesti pidetty ahkerampina kuin illanvirkkuja. Nykyään työajan joustassa kronotyyppi ei välttämättä vaikuta enää työn tuloksiin, jos vain muuten saa nukkua riittävästi. Riittäväksi määräksi on aikuisilla arvioitu keskimäärin 7,5

tuntia. Lapsilla ja nuorilla yöunta saisi olla 8-9 tuntia.

Suurin osa koululaisten väsymyksestä on "tahallista", liian myöhään nukkumaan menoa. Oli koululainen sitten aamun- tai illanvirku, nukkumaan menosta sopiminen on tärkeää niin terveyden kuin koulumenestyksenkin kannalta. Koululaisia ja varsinkin työntöjä voi kannustaa riittävästi yöuneeen sillä, että hyvät unet ovat aina myös kauneusunet, jotka tutkitusti näkyvät kasvoilla.

Pentti Huovinen

Jutussa on käytetty lähteinä *Duodecim* ja *Journal of Biological Rhythms* -tiedelehtiä.

Ympäristöystävällisen energian tuotantoa on tuettava

EU:n ilmastotavoitteiden ja Suomen hallitusohjelman energia- ja ilmastostrategian mukaisesti Suomessa on sitouduttu kannattavan, uusiutuvan, vähäpäästöisen ja päästöttömän energiantuotannon kehittämiseen. Turun kaupunki on vahvasti sitoutunut näihin tavoitteisiin, ja on alentanut päästöjään jo investoimalla päästöttömään tuotantoon sekä sitoutumalla uusiutuvan energian tuotannon kehittämiseen. Paikallisen energiantuotannon osalta on jo nyt tehty päätöksiä näitä tavoitteita tukevista investoinneista.

Tällä hetkellä mielipiteitä jakaa Orikedon jätteenpolttolaitoksen jatkokysymys. Olen saanut tarkastella lämmön tuotantoa hyvinkin läheltä Turku Energian ja Turun Seudun Energiantuotanto Oy:n halli-

tusten jäsenenä ja näkemykseni mukaisesti jatkoajan hakeminen jätteenpolttolaitokselle on hyvin perusteltua. Tavoitteena on jätteenpolttolaitoksen jatkon myötä taata seudullinen, ympäristöystävällinen ja toimitusvarma tuotanto niiden vuosien ajaksi, kunnes ratkaisu uudesta jätteiden käsittelymenetelmästä on tehty. Jätteet paikallisesti hyödyntämällä säästettäisiin myös luontoa ja kustannuksia, kun jätteitä ei tarvitse kuljettaa muualle käsiteltäväksi.

Samalla turvattaisiin myös monia työpaikkoja. Jatkoluvan myöntämättä jättäminen johtaisi siihen, että usean henkilön työsuhde päättyisi näinä työmarkkinoiden osalta muutenkin haastavina aikoina.

Jätteenpolttolaitos on polttanut syntypaikkalajiteltua

polttokelpoista jätettä vuodesta 1975 lähtien. Jätettä poltetaan noin 50 000 tonnia vuodessa. Melun ja päästöjen määrää mitataan ympäristölupien vaatimusten mukaisesti ja kehitystyötä ympäristövaikutusten minimoimiseksi tehdään jatkuvasti. Alueelle on muun muassa rakennettu meluaita äänivaikutuksia vaimentamaan sekä vähennetty jätteiden purkauksesta tulevia meluvaikutuksia. Myös yhteistyö viranomaisten kanssa on aktiivista.

Mielestäni lupa-anomuksen hylkäämisen haittavaikutukset olisivat huomattavasti suuremmat kuin siinä tapauksessa, että jätteenpolttolaitos saisi jatkaa toimintaansa uuden teollisen käsittelylaitoksen valmistumiseen saakka. Jatkoluvan myötä kaukolämmön tuottaminen uusiutuvalla ener-

gialla olisi myös tämän väliajan aikana mahdollisimman ympäristöystävällistä.

Uskoisin, että kaikkien yhteisenä tavoitteena kuitenkin on se, että lopputulos on paras mahdollinen ympäristövaikutusten, energiantuotannon edullisuuden, paikallisen energiantuotannon sekä työllisyyden näkökulmista tarkasteltuna.

Jarmo Rosenlöf
Turku Energian
hallituksen puheenjohtaja

Timo Leinonen

OMA LOKERO
POLTTO-
KELPOISELLE
JÄTTEELLE!

VASTUUTA YMPÄRISTÖSTÄ VAIVATTOMASTI!

LAJITTELE JÄTTEET HELPOSTI KOTIPIHASSASI!

NELILOKEROISEN QUATTROSELECT-JÄTEASTIAN AVULLA KIERRÄTÄT TEHOKKAASTI KAIKKI KOTITALOUTESI JÄTTEET.

SITA Finland tarjoaa sinulle Suomen edistyksellisen kierrätysmahdollisuuden **omalla pihallasi.**

QuattroSelect on omakoti- ja rivitaloille sekä pienyrityksille tarkoitettu, 370-litrainen **neli-lokeroinen jätteastia**, jonka avulla kierrätät keräyskartongin, -lasin ja -metallin sekä polttokelpoisen jätteen.

Palvelualue: Turku, Kaarina, Lieto ja Rusko.

LISÄTIETOJA • asiakaspalvelu@sita.fi puhelin 010 5400 • WWW.SITA.FI

Meille on helppo tulla

Raunistulan Apteekki

Ilmaiset parkkipaikat oven vieressä

Invapaikka, pyörätuoliluiska ja automaattiovet

Avoinna: arkisin 9-19 ja lauantaisin 9-15

Satakunnantie 19, Turku
puh ja fax 020 740 4300
www.raunistulanapteekki.fi

kukkakauppa

NUMMEN NARSISSI KY

Vanha Hämeentie 29
Turku
Puh. 237 2005

AVOINNA:
Ark. 9.00–18.00
La–Su 9.00–14.00

TERVETULOAA

KOTIMAISALLE

KATSASTUSASEMALLE

39€

HENKILÖ-JA PAKETTIAUTOJEN MÄÄRÄAIKAIS-KATSASTUS

+ mahdolliset päästömittaukset:
Bensa 15€, OBD 10€ ja diesel 25€.
(mahdollinen jälkitarkastus 10€)

WP-Katsastus Oy

Tuulissuontie 34, LIETO,
puh. (02) 436 4300
www.wp-katsastus.fi

Av. ma-pe
klo 8-17

Katsomuksellisia kohtaamisia

Helmikuun ensimmäisellä viikolla vietettiin YK:n kansainvälistä uskontojen ja katsomusten yhteisymmärryksen viikkoa. Oli ilahduttavaa ajatella kuinka ympäri maailmaa ihmiset tällä viikolla järjestävät erilaisia tilaisuuksia kuten paneelikeskusteluja, hartaustilaisuuksia, keskustelupiirejä ja muita yhteistä ymmärrystä edistäviä tapahtumia. Suomesakin tietyissä kaupungeissa oli järjestetty suurempia tai pienempiä tilaisuuksia, joissa heräteltiin tärkeitä kysymyksiä, tutustuttiin toisiimme ja laajennettiin näkemyksiämme.

Kysymykset kuten ”Mihin sinä uskot?”, ”Miten harjoitat uskoasi?” ja ”Mitä uskosi/näkemyksesi merkitsee sinulle?” ovat etenkin länsimaissa hyvin henkilökohtaisia kysymyksiä. Niitä ei noin vain mennä kyselemään joko kunnioituksesta toisen uskoa kohtaan, epävarmuudesta kysyä niin henkilökohtaista asiaa tai jopa pelosta astua toisen henkilökohtaiselle reviirille.

Nyt tosin oli tämän teemaviikon varjossa mitä oivallisin

mahdollisuus tarttua toimeen ja rohkaistua keskustelemaan naapurisi tai ystäväsi kanssa näistäkin asioista pintaa syvemmältä. Voi kutsua kylään, viettää aikaa yhdessä, lukea ja keskustella näkemyksistään tai muuten vaan asennoittaa itsensä oppimaan sillä viikolla uutta uskoista ja katsomuksista.

Itse pidän katsomuksellisia keskusteluja kiehtovina ja luonnollisena osana elämääni. Ne avartavat ja rikastuttavat elämää monin eri tavoin. Suoran, avoimen ja ennen kaikkea rakastavan ja kunnioittavan asenteen kautta on mahdollista rakentaa uusia siltoja katsomusten välille ja murtaa vanhoja ennakkoluulojen muureja, jotka aiheuttavat välillemme tarpeettomia kuluja. Jokainen voisikin miettiä, että mitä se olisi minulta pois jos kuuntelen toisten näkemyksiä ja opin uutta? Onko siitä mitään haittaa että uuden oppimisen myötä omakin näkemykseni muuttuu? Viekö toisten uskoisten kanssa keskustelu pohjan omasta uskosta, vai voiko se vahvistaa

sitä tai parhaimmalla tapauksessa kehittää sitä?

Tämän yhteisymmärryksen teemaviikon inspiroimana oli Halisiinkin järjestetty erään perheen kotiin Avoimet Ovet kaikille, joilla on halua tulla hiljentymään erilaisten uskontojen pyhien tekstien ääreen, keskustella katsomuksistaan, oppia toisista katsomuksista ja muutenkin viettää mukavaa aikaa yhdessä. Ilmapiiri oli rauhallinen ja kunnioittava. Kaunis musiikki johdatti rauhoittuneeseen olotilaan jolloin sydän ja mieli oli vastaanottavainen. Mukaan tulleet pienimmätkin lapset saivat sydämeensä istutettua pienen suvaitsevaisuuden siemenen kasvamaan ja kukoistamaan.

Voisikohan tätä yhteisymmärryksen asennetta pitää yllä vuoden muinakin viikkoina?

Teksti: Asta Kinghorn

Bahá'í: Hänen ei tulisi toivoa toisille sitä, mitä hän ei itsellensä toivo, eikä luvata mitään, mitä hän ei täytä.

Kungfutselaisuus: Älä tee toisille sellaista, mitä et haluaisi itsellesi.

Juutalaisuus: Älä tee sellaista kanssaihmisillesi, joka on itsellesikin vastenmielistä

Kristinusko: Kaikki, minkä tahdotte ihmisten tekevän teille, tehkää te heille

Islam: Kukaan teistä ei ole uskovainen niin kauan kuin hän ei toivo veljelleen sitä, mitä hän toivoo itselleen.

Brahmalaisuus: Älä tee toiselle sellaista, joka aiheuttaa sinulle itsellesi tehtynä tuskaa.

Buddhalaisuus: Älä satuta toisia tavoilla, joita et itsekään halua kokea

Hindulaisuus: Älä tee toisille sellaista, mitä et haluaisi heidän tekevän sinulle.

Taolaisuus: Pidä naapurisi hyötyä kuin omana hyötynäsi ja hänen menetyksiään kuin omina menetyksinäsi.

Zarathustralaisuus: Ainoastaan sellainen luonne on hyvä, joka ei tee toiselle mitään sellaista, joka ei olisi sille itselleen mieluista tai hyväksi.

MONIPUOLINEN LAATUVALIKOIMA
PIKKUHERKUISTA REILUIHIN RUOKA-ANNOKSIIN!

- VEIKKAUS
- OLUTTA MUKAAN JOKA PÄIVÄ
- MYÖS KALASTUSLUVAT MEILTÄ!

TERVETULOA!

Aukioloajat: ma – pe 8 – 21, la 10 – 21, su 12 – 21

GRILLI JA ELINTARVIKEKIOSKI
HALISTUPA
Emmauksenkatu 1, p. (02) 253 9564

Turun
KOTIPESULA

Mattojen ja kodintekstiilien palvelupesula

Ruunikkokatu 3
Orikedon postin vieressä

Puh. (02) 238 7799

www.turunkotipesula.fi
kari.karppelin@turunkotipesula.fi

- Nopeasti
- Edullisesti
- Vaivattomasti

Plyysi- ja käytävämatot laakavesipesuna

katajamäki

Aulis Katajamäki on syntyperäinen Halislainen ja asunut täällä 70 vuotta. Nykyään hän asuu Uittamalla.

Kylpy Keräsjärnessä

Lapin matkoja vetäessäni, järjestettiin sillä tavalla, silloin kun oli kaksi vetäjää, että toinen vetäjä hoiteli majapaikasta käsin tehtyjä päivän hiihtomatkoja ja toinen lähti halukkaiden kanssa pitemmälle vaellukselle. Yövyttiin autiotuvissa, joita Hetta-Pallas -reitillä on sopivasti. Reitin pituus on 55 km.

Eräänä maaliskuisena viikkona lähdin ryhmäni kanssa Hetasta kohti Pallasta. Yövyimme ”Haukkalinnna”-nimisessä autiotuvassa, joka on tasan hiihtoreitin puolella välissä Pahakurussa. Ensimmäinen hiihtopäivä sujui hyvin, mitä nyt jokainen vähän väsyi rinkansa alla. Sitä hienompaa oli päästä saunaan ja avantoon, kun tuossa kohteessa on sellainen hienous kuin sauna.

Aamulla söimme aamiaisen ja keitimme termospulluihin kahvin ja joku teen, päiväpalan painikkeeksi. Kun katsoin ajan ja paikan sopivaksi, olimme tulossa Keräsjärvelle. Siinä rannassa oli saunamökkejä ja ajattelin, että voisimme istua jollakin saunaterassilla ja nauttia välipalaamme. Lähdin hiihtämään rantaa kohti, kunnes huomaan, että sukse- ni vajoavat syvyyteen ja vesi nousee jalkoihini. Ehdin huutaa toisille pyrkikää

suoraan rantaan, ennen kuin itse kaaduin kyljelleni ja aloin vajota kylki edellä syvyykseen, niin kuin luulin. Miettiessäni tuotakin reissua, muistuu mieleen se, kun katselin sitä mustaa syvyyttä johon olin vajoamassa. Päätin että ensin kyllä kokeillaan, kuinka syvää tässä on. Niin siinä kävikin, että vettä oli vain kaina-loihin saakka, joten hyvin sieltä ylös pääsi. Täysin märkä kuitenkin olin. Siinä kohtaa Keräsjoki laskee Keräsjärveen ja lumen alla ei ollut ollenkaan jäätä. Vain tuiskulumi peitti veden pinnan.

Pakkasta oli -12 astetta, joten kuivaa oli päälle saatava. Rantaan tultaessa yhdestä saunamökistä oli porukka juuri lähdyssä ja odottivat sen aikaa, että sain vaihdettua rinkasta pyjaman ja verryttelypuvun ylleni, heidän saunassa. Monot oli märkänä vedettävä jalkaan ja siitä lähettiin taipaleelle. Ei kuitenkaan hiihtäen Pallakselle, jonne oli matkaa 13 km, vaan Kerässieppiin, josta taksi vei meidät Pallaksella odottavaan bussiin.

Että se siitä kylvystä. Vähän kylmää oli, vaikka oli vaatteet päällä.

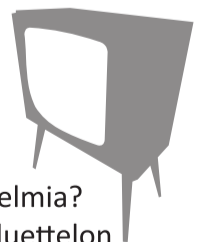
Aulis Katajamäki

Tervetuloa Topinojan jätekeskukseen!

Topinojan jätekeskus vastaanottaa siivouksen ja remontoinnin jätteitä joka arkipäivä.
Tervetuloa asioimaan!

- sähkölaitteet, vaaralliset jätteet, metalliromu, pienet puhtaat maakuormat sekä risut ja kannot vastaanotetaan kotitalouksilta maksutta
- PUUJÄTE käsittely ja käsittelemätön 8 e/m³
- SANITEETTIPORSLIINI lavuaarit 5 e/kpl, wc-tuolit 10 e/kpl
- HUONEKALUT 11 e/kpl
- PUHDAS MUOVI 15 e/m³
- BETONI JA TIILIJÄTE 15 e/m³
- KAAKELIT JA LAATAT 34 e/m³
- POLTTOKELPOINEN JÄTE 25 e/m³
- LOPPUSIJOITETTAVA KAATOPIIKKAJÄTE 34 e/m³
- KIPSILEVYT 34 e/m³

Lajitteluongelmia?
Jätteiden abc-luettelon löydät osoitteesta
www.tsj.fi/abc

Topinojan jätekeskus

Pitkäsaarenkatu 7, Turku
☎ 020 728 2130
Avoinna arkisin klo 6.30–21.00

0200 47470
www.tsj.fi

Kevään ohjelmaa Maarian seurakunnassa

MAARIAN KIRKKO, Maunu Tavastin katu 2

Messu sunnuntaisin klo 10
Ma 17.3. klo 19 Paastonajan puolittuntinen Maarian kirkossa – Oman elämän äärellä: Pahan houkutus
Su 23.3. klo 16 Marian ilmestyspäivän konsertti
Ma 24.3. klo 19 Paastonajan puolittuntinen Maarian kirkossa – Oman elämän äärellä: Elämän puu
Ma 31.3. klo 19 Paastonajan puolittuntinen Maarian kirkossa – Oman elämän äärellä: Usko, toivo, rakkaus
Ma 7.4. klo 19 Paastonajan puolittuntinen Maarian kirkossa – Oman elämän äärellä: Juokaa tästä maljasta (ehtoollinen)
Hiljaisen viikon iltajumalanpalvelukset 14.4., 15.4. ja 16.4. klo 18
La 19.4. Pääsiäisyön messu klo 22

MAARIAN PAPPILA, Sorolaisenkatu 4

Maanantaisin klo 9–11 Perhekerho
Tiistaisin klo 10–12 Juttutupa. Kevätkauden viimeinen kokoontuminen 13.5.
Lataamo, nuoret aikuiset, 3.4. ja 8.5. klo 18

HALISTEN SRK-KOTI, Gregorius IX:n tie 8

Keskiviikkoisin (paritt. viikot) klo 18 kaikille avoin raamattu- ja rukousryhmä, pastori Mikko Laurén. Tutkimme Markuksen evankeliumia.
Halisten kaakaopöytäkoulu klo 17.30–19 kerran kuukaudessa keskiviikkoisin: 2.4. ja 7.5.2014.
Luontopöytäkoulu torstaisin klo 17–19 kerran kuukaudessa: 27.3., 24.4. ja 10.5.2014. Retkikohteet ilmoitetaan myöhemmin. Retkille ilmoittaudutaan Anne Saarnille, anne.saarni@evl.fi.

RAUNISTULAN SRK-TALO, Murtomaantie 12

La 22.3. klo 15 Raamattuluento: Paavalin kosketavat jäähyväiset, Milla Ruskeepää
La 26.4. klo 15 Raamattuluento: Salajuonia Paavalin selän takana, haaksirikosta Roomaan, Milla Ruskeepää
Maanantaisin klo 13 (paritt. viikot) Pienipiiri (ei kuitenkaan 21.4.)
Tiistaisin klo 13 (paritt. viikot) Eläkeläisten päiväpiiri
Keskiviikkoisin klo 13 Pappi paikalla, Laurén

ELÄKELÄISILLE

Vireät nuorekkaat eläkeläiset

Keskiviikkona 12.3. klo 13 Tutustuminen Turun Helluntaiseurakuntaan (Puistokatu 6 b). Kahvit (maksu). Ennen tutustumiskäyntiä mahdollisuus ruokailuun klo 12 Ruusukorttelissa (Puistokatu 11). Lounas 6,10 e.
Keskiviikkona 9.4. klo 13 Tutustuminen Varissuon kirkkoon (Kousakatu 6). Kahvit.
Kiiristorstaina 17.4. klo 14 ”Pieni pääsiäisesitys” Hepokullan srk-talolla (Varkkavuorenkatu 23). Kahvit 1 e.
Keskiviikkona 21.5. klo 9–15 Retkipäivä Sinapin leirikeskukseen Kakskertaan (Sinapintie 74). Bus-sikuljetus klo 8 Hepokullan srk-talolta, klo 8.10 Raunistulassa Siivaa vastapäätä oleva pysäkki Tampereentien. Retkipäivän hinta 23 e, sis. aamiaisen, lounaan ja päiväjumman sekä matkat. Ilm. diakoniatoimistoon ti ja to klo 10–11 p. 040 3417 452.

Raunistulan seniorikerho (päiväpiiri)

Raunistulan seurakuntakodissa joka toinen tiistai klo 13, parittomat viikot. Kevätkauden viimeinen kerho 6.5.

DIAKONIARUOKAILUT

Runosmäen nuorisotalo ”Ruokakello”
Piiparinpolku 13
Ruokakassien jako to klo 10

Haliskahvila
Kardinaalinkatu 3A, kellarikerros
Ruokakassien jako joka ti ja to klo 12

Jesari
Jäkärän puistokatu 20
Ruokakassien jako pe klo 12.30–14.

Halisten sunnuntailounaat
Halisten srk-kodissa, Gregorius IX:n tie 8
6.4., 4.5. ja 25.5. klo 12–13

Keskiviikkokeitot
Runosmäen srk-kodissa, Munterinkatu 15
keskiviikkoisin klo 12
Vapaaehtoinen maksu 1 €, lapset ilmaiseksi

***

Muutokset mahdollisia. Lisää seurakunnan toiminnasta löydät Kirkko ja me -lehdessä sekä www.maarianseurakunta.fi.

Muistojen Halinen

Syntyperäiset halislaiset Aulis Katajamäki ja Heikki Ranti kertovat muistojaan 1930–1950 -lukujen Halisten kylän ihmisistä, työnteosta, tapahtumista ja elämäntavoista.

Kasetti sisältää kaksi CD-levyä, joiden yhteinen kesto on noin kaksi tuntia.
Kasettia myy Kotiseutuyhdistys Halinen-Räntämäki ry
C/O pirjo.ranti@gmail.com, puh. 050 534 3523.

Hinta 20 € (sis. postituksen).

Paastonajan puolittuntinen oman elämän äärellä

Maarian kirkko kutsuu hiljentymään paaston aikana. Viitenä maanantaina ennen pääsiäistä järjestetään noin puolen tunnin hartaushetki, johon illan aihe saadaan kirkon rikkaasta kuvamaailmasta. Musiikki, virret, raamatunteksti ja mietiskely avaavat mieltä ja johdattavat pohtimaan omaa elämää. Ilta päättyy rukoukseen ja Herran siunaukseen. Ensimmäinen puolittuntinen on maanantaina 10.3.2014 kello 19.00.

Iltojen aiheet:

- 10.3. Tee pyhä ristinmerkki
- 17.3. Pahan houkutus
- 24.3. Elämänpuu
- 31.3. Usko, toivo, rakkaus
- 7.4. Juokaa tästä maljasta (ehtoollinen)

Iltoja ovat toteuttamassa Katri Rinne, Lauri Lehtinen, Heikki Rainio sekä joukko vapaaehtoisia. Hiljaisuus hoitaa. Tervetuloa!

Munkki, risti ja piru – kuva Maarian kirkon maalauksista.

TURINAKERHO

OLEMME ALOITTAMASSA KERHOTOIMINTAA NUMMEN KIRJASTOSSA JA HALUAMME TOIVOTTA JUURI SINUT SYDÄMELLISESTI TERTVETULLEEKSI ILOISEEN IKÄIHMISTEN TURINAKERHOON.
LUVASSA MM. TUOLIJUMPPAA, VISAILUJA, MUSIIKKIA JA MUKAVAA YHDESSÄOLOA KAHVIKUPIN ÄÄRELLÄ.

**KERHO ALKAA KESKIVIIKKONA 26.3.2014
KLO 10-11.30**

NUMMEN KIRJASTON TILOISSA TÖYKKÄLÄNKATU 22
YSTÄVÄLLISIN TERVEISIN,
PROJEKTITYÖNTEKIJÄ PIA KUKKOLA 040-940 1251
FYSIOTERAPEUTTI MIRA BERG 040-082 0256

**KAIKKI INNOLLA MUKAAN
LUOMAAN TURINAKERHOA
ARJEN ILOKSI!**

Villasukkapiiri alkaa Maarian pappilan leivintuvassa

Maarian pappilan leivintuvassa, Sorolaisenkatu 4, aloitetaan villasukkapiiri, joka kokoontuu ensimmäisen kerran keskiviikkona 12.3.2014 klo 18.00.

Sinne ovat tervetulleita kaikki aloittelijoista mestareihin. Paikalla on itseoppineita ohjaajia, jotka tarvittaessa neuvovat alkuun ja auttavat vaikkapa kantapään tekemisessä. Mukaan tarvitset omat langat ja sukka-puikot!

Sukat voidaan kutoa itselle tai tuntemattomalle ystävälle lähelle tai kauaksi.

Lisätietoja antavat Riitta Karjalainen, riitta.karjalainen@turku.fi ja Tuuli Kastemaa, p.040 8247145

Liikunnan palveluohjausta Nummen kirjastossa

Jos sinun tekisi mieli liikkua enemmän, muttet tiedä mistä aloittaa, tervetuloa mukaan liikunnan palveluohjaukseen Nummen kirjastoon!

Tilaisuuksissa kerrotaan aikuisille vasta-alkajille, mitä kaikkea Turussa voi harrastaa – ulkona tai sisätiloissa, kevyesti tai reippaasti, ohjatussa ryhmässä tai omin päin.

Palveluohjauksessa käyminen on hyvä tilaisuus jutella asiantuntijan kanssa liikuntasuosituksista ja kysellä vinkkejä oman harrastuksen aloittamiseen.

Oli lähtötilanne mikä tahansa, askel kohti liikunnallisempaa elämää kannattaa aina. Kaikille aikuisille suositellaan nykypäiväisen istuvan elämäntyylin vastapainoksi niin aerobista kestävyysliikuntaa kuin lihaskunnonharjoittamista.

Säännöllinen liikunta on ennaltaehkäisevää ja korjaavaa hoitoa moniin kansanterveys sairauksiin kuten sydän- ja verisuonitauteihin, diabetekseen, keuhkosairauksiin, tuki- ja liikuntaelinsairauksiin sekä mielenterveysongelmiin. Liikunnasta on pelkkää hyötyä, joten tule mukaan hakemaan alkukupinää!

Liikuntapalvelukeskuksen toteuttamat liikunnan palveluohjaukset ovat maksuttomia, alueellisen liikuntapalveluvastaavan pitämiä tilaisuuksia. Niitä on Nummen kirjastossa (Töykkälänk. 22) keväällä 2014 seuraavasti:

ke 5.3. klo 14–15, ke 2.4. klo 14–15, ke 7.5 klo 14–15.
Tervetuloa!

Lisätiedot: www.turku.fi/liikunnanpalveluohjaus, p. 050 5546 225

Kuuvuoren kenttää on kunnostettu syksyllä 2013. Kenttä palvelee entistä paremmin eri-ikäisiä ja -kuntoisia liikkujia. Kentän avajais tapahtuma pidetään keväällä toukokuun lopulla. Seuraa ilmoittelua ja tule mukaan tutustumaan kentän käyttömahdollisuuksiin!

Satu Revonsuo
Liikuntapalveluvastaava